

کلام محمد بخش

محمدی پبلشرز
جی ٹی روڈ دہلی

www.maktabah.org

www.maktabah.org

کلام محمد

مکتبہ اسلامیہ

www.maktabah.org

إِنَّ مِنَ الشَّعْرِ لِحِكْمَةً

کلام محمد ^{رحمۃ اللہ علیہ}

حضرت میران بخش بخش

چوہدری ابراہیم
بک سیلرز سلیشنرز

جی۔ ٹی روڈ۔ دینہ۔ جہلم

نام کتاب _____ کلام محمد بخش

مؤلف _____ حضرت میاں محمد بخشؒ

با اہتمام _____ چوہدری محمد یعقوب

ناشر _____ چوہدری برادرزہ یک سلیز سٹیشنرز

تعداد _____ جی ٹی روڈ - دینہ - جہلم
۲۰۰۰

قیمت _____ ۳۹ روپے

لنن سٹار پرنٹرز

مطبع

ابتدائیہ

صوفی بزرگ شاعر | حضرت میاں محمد بخشؒ نے پنجابی شاعری کی اس روایت کو برقرار رکھا جو کہ شاہ حسینؒ، بلتھے شاہؒ اور دوسرے صوفی بزرگ شاعروں نے قائم کی تھی۔ آپؒ کا کلام آج بھی بڑے شوق اور ذوق سے سُنا جاتا ہے۔

پیدائش | حضرت میاں محمد بخشؒ ۱۲۴۶ھ، ۱۸۳۶ء میں خانقاہ کھڑی شریف ریاست میرپور میں پیدا ہوئے۔ آپ کے والد کا نام حضرت میاں شمس الدینؒ تھا۔ آپ کا حسب و نسب تقریباً چوتھی پشت سے حضرت پیر پیرا شاہ غازی قلندر دھڑی والارضی اللہ تعالیٰ عنہ سے جا ملتا ہے۔

ابتدائی تعلیم | آپؒ نے ابتدائی تعلیم اپنے بڑے بھائی حضرت میاں بہاول بخشؒ کے ساتھ اکھٹے ہی سموال شریف میں حافظ محمد علی صاحبؒ کے مدرسہ میں حاصل کی۔ یہاں آپؒ نظم و نثر، حدیث، فقہ، منطق، اصول جامع میں کامل ہوئے۔

بیعت کے لیے التجا | آپؒ نے ایک رات جستوئے بیعت میں حضرت سرکار دھڑی والا کی خدمت میں عرض کی۔ جس پر

آپؐ کو ارشاد فرمایا کہ اے فرزند سلسلہ عالمیہ قادریہ میں حضرت جناب سائیں غلام محمد صاحبؒ کلمہ طری شریف والوں کے ہاتھ پر بیعت کر لو۔ اس طرح آپؐ نے حضرت جناب سائیں غلام محمد صاحبؒ کے ہاتھ پر بیعت کر لی۔

آپؐ کی تصانیف (۱) تحفہ میراں کرانہات نوحۃ الاعظم (۲) تحفہ رسولیہ معجزات جناب سرور کائنات (۳) ہدایت المسلمین (۴) گلزار فقر (۵) نیرنگ عشق (۶) سخنی خواص خاں (۷) مرزا صاحبان (۸) سہی حرقی سستی پنوں (۹) سہی حرقی ہیرا پنچھا (۱۰) تذکرہ مقیمی (۱۱) قصہ سوہنی مہبتوال (۱۲) شاہ منصور (۱۳) شیریں فرہاد (۱۴) سیف الملوک (۱۵) قصہ شیخ صغیان۔ اس کے علاوہ بھی آپؐ کی بہت سی کتابیں ہیں جو کہ نایاب ہو چکی ہیں۔ آپؐ جیب بھی کسی کو کوئی تحریر فرماتے تو اس میں زیادہ تر اشعار شامل ہوتے۔ آپؐ کو فارسی، اردو، پنجابی اور عربی نظم و نثر پر عبور حاصل تھا۔

وصال آپؐ ماہ ذوالحجہ ۱۳۲۴ھ، ۱۹۰۷ء کو اپنے مالک حقیقی سے جا ملے۔ آپؐ کا ارشاد تھا کہ مجھے وہ شخص غسل دے جس نے ساری عمر غیر محرم کی طرف آنکھ اٹھا کر نہ دیکھا ہو۔ اس خدمت کے لیے حافظ مطیع اللہ صاحبؒ سموال شریف والوں نے اپنے آپ کو پیش کیا۔ ویسے تو آپؐ کا عرس چار مختلف مقامات پر ہوتا ہے لیکن آپؐ کا مزار کھڑی شریف کے قریب پُر نور میں حضرت پیر شاہ غازی قلندر بادشاہ کے قریب واقع ہے۔ ہزار ہا زائرین آپؐ کے مزار پر بڑے ذوق و شوق سے حاضری دیتے ہیں۔ اور عقیدت کے پھول پنچھا د کرتے ہیں۔

ابتدائی نامہ

اول حمد ثنا، الہی جو مالک ہر ہر دا
اس دا نام چتارت والا ہر میدان نہ ہر دا
کام تمام میسر ہوندے نام اُوبدا چت دھریاں
رحمہوں سکے سادے کر دا قہروں ساڑے ہریاں

قدرت تھیں جس بانے جگ سنسار تمامی
رنگ بزمی بوٹے لائے کجھ خاصی کجھ عامی
ایس عجائب یانے اندر آدم دا رکھ لایا
معرفت دامیوہ دے کے واہ پھلدا بر بنایا

کن ادب دی نوں کوئی نہ پھتا عاقل بالغ داناں
درد جس دے سر سجدے سٹے لوح قلم آسماناں

حکم اوہدے بن ککھ نہ ہلدا، اوہ قدرت دا والی
جیّا جوں تگاہ اوہدی وچہ ہر پتر ہر ڈالی

آپ مکالتوں خالی، اس حق کوئی مکان نہ خالی
ہر دیے، ہر چیز محمد، رکھدا نت سفیالی
ستے تاریں ہک پتر اند جوڑ کوئی وچہ جوڑے
علم اوہدے وچہ ککھ نہ بھلا سب معلم بن لوڑے

بادشہاں حق بن بھیک منگاو، تخت بہاؤ کھا ہی
کچھ پرواہ نہیں گھر اُسدے، دائم بے پروا ہی
ہم و حکیم رہن فرشتے، کس طاقت دم مارے
دُر اُسدے تے عاجز ہو کے ڈھیلے بزرگ سارے

ہر ڈبھے نوں ہتھے دیندا بخشہاں خطائیں
دیتوں سخن زبانوں اندر سخاں وچہ صفائیاں

ہر درتوں درکارن ہوتا جو اُس در مھتیں مڑیا
اوسے دا اُس شان دودھایا جو اُس پا سے اڑیا

لطف کہیندا کہم کنندہ ہر دے کام سنوارے
سب خلقت دارا کھا اوہو بھید بچھانے سارے
ہر عاجز پر رحمت کہدا، کہے قبول دُعائیں
بن منگے لکھ دان دوائے محرم دلدا سائیں

وٹے دیوچہ لعل ٹکاندا، جانن قیمت پاندے
ساوی تشا توں بچھ نکالے، گل پھل رنگ رنگا دے
سپیاں اندر موتی کہدا، رکھ کے قطرہ پانی
شکماں وچوں باہر آوے صورت بی بی رانی

کتاں باسچوں سُسنے والا تگدا ہے بن نیتاں
باہجھ زبان کلام کہیندا، تاں اس بھائی بھیناں

رحمت دامنہ پا خدایا باغ سُکا کہ ہریا
بُٹا اُس امید مری دا کہ دے میوے بھریا

مٹھا میوہ بخش ایچہا قدرت دی گھت شیر
جو کھا مے روگ اُسا جا مے دُور ہو مے دلگیری
بال چراغ عشق دامنہ، روشن کر مے سیناں
دل مے دیوے دی روشنائی جاوے وچہ زمیتاں

لاہ ہنیرا جہل بُرے دا، چائن لا عقل دا
بخش ولایت شعر سخن دی نہیں ہے وچہ دل دا
اُدل دیہ دل جس وچہ ہوون سچے سخن خزانے
لعل جواہر کدھ کدھ دیوے، قوت بخش زبانی

سخن مرے دی شکروں ہوون مسکے منہ قلم دے
شعر مرے دے عطر وں کاغذ لائے خال رقم دے

مُر مر اک بناون شیشہ ماروٹا اک بھتن دے
دُنیا اتے غنڈے ہندے قدر شناس سخن دے

کد گئے اُوہ یار پیارے قدر شناس ہمارے
سُغن صراف محمد بخشا لعل دے و سجارے
یاراں باہجہ شراب سُغن دا وزن نے کد جیوسی
سُچا میلا کدھ محمد، جو پیوسی سو پیوسی

در نعت سید المرسلینؐ

واہ کریم اُمّتِ دِا دِالی مہر شفاعت کردا
 جبرئیل جیسے جس چاکر، ندیاں دِا سر کردا
 اُوہ محبوب حبیبِ ربّاناں، حامی روزِ حشر دِا
 آپِ تنیم، یتیمیاں تائیں ہتھ سرے پر دھردا
 بجے لکھو ایں عطرِ کلابو دھوئیے نِتِ ربّاناں !
 نامِ انہاں دے لائقِ ناپاں کی قلمے دِا کاناں
 صدرِ نشین دیوانِ حشر دِا افسرِ و سپہِ اماماں
 کلُ نبی محتاجِ انہاں دے نفراں وانگِ علاماں
 تختِ چہارے شاہی کنبے دھتھے کفر منارے !
 چھیک دتے قرآنِ ادب دے، اگلے دقتر سارے
 نورِ محمد روشن آہا آدمِ جدوں نہ آیا
 اولِ آخر، دوئے پاسے، ادھو کل کھلویا
 حُسنِ باندارا دھتھو یوسفِ برّے ہوان و کاندے
 ذوالقرنین سلیمان جیسے خدمتِ گار کہاندے
 موسیٰ، خضرِ نقیبِ انہاں دے اگے یحییٰ راہی
 اُوہ سلطانِ محمد دِالی، مُرسلِ ہموں سپاہی

در بیان معراج

آئی رات مبارک والی بھاگ اساڑے جاگے
 بچناتے خوش مُشکلاں کُھلیاں، دشمن سرسہاگے
 آسماناں پر تارے روشن شمع چراغ یگانے
 سِکدیاں یاراں توں آپ کو ہتے سِکّاں دے پروانے
 لوحِ قلم آسماناں زِرمیاں، دوزخِ جہنم تائیں !
 کُرسی عرشِ معلّٰی دیکھیں، سیر کریں سب جائیں
 ہویا سوار ہراتے اُتے اُوہ سلطانِ عرب دا
 چائی واگِ محبت والی، طُریا راہِ طلب دا
 تھے سہہ کیتے سبھ حُوراں، متھل کاون کھلیاں
 اُج ججھاں دا لاڑا آیا، کل کل رکھیو گلیاں
 نعتِ درود، صلوٰۃِ سلاموں، پھٹیاں جھلن قطاراں
 صلی علیہ وسلم کہندے نبی نقیب پکاراں
 پھوڑ آسماناں، زِرمیاں تائیں سرور گیا اگیرے
 جتھے وحی نہیں وِجھ سکدا، ہٹ بیٹھا کر ڈیرے
 جانی نال لے دل جانی، وتھ نہ رہی تہ ذرّہ !
 جِلعت، تحفے، ہدیے لے کے آئے پھیر منفّرہ

اوگتہار طغین تساڈے اسیں بہشتیں جاییے !
 رحمت اُتے کتا ہر داپاک جنابوں پاییے
 تہیتوں قوت بخشہ مولا سبھ خلقت بخشاویں
 ہوندے زور سوال نہ موڑیں بنی کیم کہاویں
 دوست دشمن، چنگا مندلیجے کوئی ہو و سوا لی
 کد کریمیاں جے دُر اُتوں مُڑا وے ہتھ خالی
 کیتی بے فرمانی تیری مھلا پھر کوس راہوں
 نام اللہ جے بخش بے ادبی، ناں کہ پکڑ گناہاں
 آل اولاد تیری دامنگتا، میں کنگال نہیانی !
 پاؤ نیجر محمد تہائییں، صدقہ شاہ جیلانیؒ

درمدح حضرت غوث الاعظم حیلانی

واہ و امیراں شاہ شہاں داسید دوہیں جہاتی
 غوث الاعظم، پیراں واسے محبوب ربانی
 آل نبی، اولاد علی دی، سیرت نسل انہاں دی
 نام لیاں لکھ پاپ نہ رہندے میل اندر دی باندی
 لکھیں خیر تساڑے لبندے بن منگے بن لوڑے !
 دواں دُنی سبجو ہتھ تیرے کوئی نہ ٹھاکے ہوڑے
 میں پاپی نثر مندہ جھوٹھا بھریا نال گناہاں
 ہکو آس تساڑے دردی نال کوئی ہو رہا پناہاں
 میں آتہاں تے تلک ن رستہ کیونکر رہے سنبھالا
 دھکے دیون والے بھتے، توں ہتھ پکڑن والا

در مدح حضرت میراں محمد مقیم حجرہ

حضرت میراں شاہ میقان تیرا شان زیادہ
 سوہنا سخی جد سے گھر جایا علی امیر شہزادہ
 عالم تے روشنائی ہوئی چڑھیا چن کورانی
 حسنی سید پیدا ہويا، صورت یوسف ثانی
 طوطے یوسف خرے بولن دھن مقیم محمد!
 گودی دیکھ کھڑے جس نوں بنی کریم محمد
 آل نبی، اولاد علی دی، واہ سید گیلانی
 دستگیر جنہاں دا دادا، کون تنہاں داثانی
 کتے جو درگاہ اُردی دے شیراں او پر بجانے
 پیراں دے ہر پیر محمد واہ وا پیر ہمارے
 دھڑی والا لعل تساڈا جس وی ہے منظوری
 پاک جناب اوتہاندی اندر مینوں کرو حضوری

مدح حضرت پیر شاہ غازیؒ

بِسْمِ اللّٰهِ بِسْمِ اللّٰهِ اَکُوں مدح مبارک آئی !
 بادی مُرشدی جس دُولے چاے کوٹ توائی
 مُسلم ہندو، کوئی نہ نابریوک سب لوکائی
 داتا سخی محمد بخشا دِن دِن دیگ سوائی
 عاجز نردھن اسد درتے لکھ نعمت کھانے
 ہک دمڑی داتھفے لے کے دیتا دان لکھانے
 اِس درے سگ عادی کولوں شیر بُر بھوکہ دا
 آگے چڑھے نہ چڑی اُوہدی دے بازی شکاری ڈر دا
 سیک لگے جدیوک تائیں توت سُنے فریاداں
 پہنچے کر تاکید محمد پان مرید مُراداں
 پیر مرے دی دھوم پو فیرو آون ولی سلامی
 چمن خاک کریندے خدمت دعوئے رکھ علامی
 جنت نشان مکان متور روپ ڈھلے ہرپا سے
 دُر اُس دے نت نویں سوالی پاون اُس نرا سے
 آوتریاں نوں پتر دیندا وچھڑے یار ملاوے
 دُر اُس دے دی خاک مَن تھیں کوڑھ فرنگ اٹھ جاوے

اُڑے جہاز لگا دے جتے، ہر مشکل حل کر دے
 لڑا لگے دی شرم تہانوں پاک شہید امر دا
 جس پر تیرا سایہ پیرا اوگن دے گن اُس دے
 جانی دُشمن دوست بنا دے جو دُکھی سو مُسدے

دردِ ح حضرت پیرِ غلام محمد

آقلے مُنہ لاسیا ہی چم زمین نورانی
 رت کالی چھنکا انکھیاں بھین دانتک بخوندے پانی
 مُرد بھلیرا، مُرشد میرا، شاہ غلام محمد
 اہل شریعت، اہل طریقت، مرا امام محمد
 سینہ ستر الہی بھیریا، کھٹا پن آسمانی
 چشماں شرم حیاؤں تریاق، روشن دوہیں جہانوں
 تَن من اندر راہ حقانی اندر دین پیغمبر
 سالک، صوفی، نالے زاہد، نالے مُست قلند
 چُجھی مار لیا دن موتی وحدت دے دریاؤں
 کھریاں گلاں، کھریاں چالان دامن پاکِ بیاؤں

پُردہ پوشی کم فقر دا کرسن اللہ بھاوے
 سدا اُمید محمد بخشا زور دے وِچہ پاوے
 ہکسو سُخن، نہ ہو رتِ تمامی، جو نعمت میں پائی
 او سے مرد پستے دا صدقہ، اپنی نہیں کمائی
 منتخِش جتنا قدر نہ میرا، اُسُنوں سب وڈیاٹیاں
 یس گلیاں دا روڑا کوڑا، محل چڑیاں سائیاں

در مدح سجادہ نشین باعث تصنیف

☆☆☆

سُخاں دی اداہ قیمت پاوے شعر مے خوش لیندا
 اوس صراف اگے جو تر دا، سود خزانے پاندا
 میرا اے اہ وڈا بھائی عمروں، عقلوں، وسیلوں!
 دانشمند اکابر دانا، سحرِ قلم دے کسبوں
 سیفِ ملو کے دی گل اوتہاں کیسے کتابے ڈھٹی
 اس قسے دی طلب پیچوتے میں دل کر دے چھٹی
 ایہہ معنوں چھٹی دا آبا قصہ جوڑ شتابی
 چن چن ایس پرویں تسلیح موتی سُبُل خوشابانی

قصّے اندر کسر نہ ہو مے نالے رمز فقر دی
 صفت بھی وچہ حقوڑی بہتی چلے لذت کر دی
 قصّہ اُوکھانا لے لیاں زور کمیں پُنڈ بھاری
 ڈاہڈے دا فرمان نہ مڑدا، روگی چند بھاری

حکایت حسن مہیندی

خاصہ مرد عبادت اندر افسر سر سلطاناں
 شاہ محمود اُوہدا سی نالواں روشن وچہ جہاناں
 مرد کمال علم دا فاضل قدر شناس ہمنر دا
 قدر بہ قدر ہراک لوں دیوے رورینہ اوزر دا
 شاعر کاتب حافظ عالم زاہد صوفی سارے!
 کھان انعام معاش جگیراں، تردصن لوگ مکارے
 ہر جائی پُن دان شہاناں ہر جائی بخشیشاں!
 خادم مخلص سی فقراواں، علماواں درویشاں
 شاعر مرد سخنور دانے پاس اوہد بہت رہندے
 شعر کلام عجائب قصّے رہن ہمیشہ کہندے

مقولہ شاعر

آہو ہمت مرداں والی ایہو کم کر سندی!
 مرداں دے درڈھیندے ناہیں شامت تدریتی
 جس جانی وچہ مطلب ہووے مرد پچھاوَن کھلیاں
 ہن مرداں منگتیاں نوں، مرداں دے درڈھلیاں
 ہوندے بند خلاص شتابی مرد پوَن جد منامن
 دھن نصیب اوہدے جس پھڑیا مرداں سدا دہن
 مرد ملے تاں درو تہ چھوڑے اوگن دے گن کردا
 کامل لوگ محمد بخشا فعل بنان پتھر دا
 ہمت ہار نہ مو لے توں مت کوئی کہے مردا
 ہمت نال بھتھے جس لوٹے پائے یا، بھج نہ مردا
 جاں جاں سانس نراس نہ ہوو سانس طے مڑا سا
 ڈھونڈ کرن عتیں ہتیں ناہیں، ہٹ گیتوں تاں پاسا
 جھل جھل بار نہ ہاریں ہمت اک دن بھر سی پاسا
 ٹھیکھا منگن چڑھے محمد، اوڑک بھر دا کاسا
 جاں مقصود مقیر ہوندا، رنجوں راحت تھیندی
 یاد نہ بھے قضیہ کوئی جدوں فراغت تھیندی

رجس دل اندر ہوئے بھائی بہک رتی چنگاری
ایہہ قصہ پڑھ بھانڑ بن دانال رتے دی یاری

التماس پیش دانا یاں فن

میں بھی بات عجائب ڈکھائی تارسیوں اخباروں
نالے امر ہو یا سی صادر مُرشد دے دیاروں
اس ہندی وچہ مطلب جہتے جہا جہا کوئی چاہے
پا دے رب قبول محمد مرداں دی درگاہے

ہر ہر قسم خوشی دی اس وچہ ہر ہر قسم غماں دی !
سُسنے والے پاؤں ایقیوں خواہش جہاں کماندی
بہتی ہے تعریف حسن دی ، ہا سی بُری شکل دی
نالے درد وچھوڑے جہتے نالے خوشی وصال دی

آدمیاں دے راہ طریقے جن پریاں دے نالے
عشق خوشی دے سا جے باجے درد و کھاندے چالے
پادشاہی تہ پیراں گھنیاں دولت فوج رسالے
بُجھل ، ستاوت ، ظلم ، عدالت ، غفلت مُرت سنبھالے

جوش غم و شہ ندی دریاواں ، ٹاپو سیر جھنگل دی
رُہڑتاں نڈرناں ، اڈناں ڈھناں نگر ایجنے ہر نگل دی

عاجزیاں، بیکسائیاں گھنٹیاں حالتِ دلیں بدلیوں
 دلیوں دلیں عجائب اس چہ کیا بھوے کیا گھٹیوں
 کوہِ قافاں دے پتے نشانی غاراں شہراں ہاڑاں
 سکرِ شور باغچے نالے میوے تے پھلواڑاں
 سیر، شکار، اسیری، قیداں نالے صلح لڑائی
 سوگ، وباہ محمد بنخشا ہر گل اس وچہ آئی
 رستم دستی، حالِ شکستی دہشت بھاج دلیری
 خوف، اُمید محمد بنخشا اس وچہ گھنی گھیری
 بات مجازی رمزِ حقیقی کُن وناں دی کاٹھی
 سفرِ عشق کتابِ بنائی سیف پھی وچہ لاٹھی
 فضاِ عر دی آزمائش ماسی اس قِصے وچہ بھائی
 ہر رنگوں خوشی سُمن سنا دے تاں اس دی دانائی
 خوشیاں اندر اوہو اچھا درداں دل دُکھایا
 صفت کو صفت اندر فرما دے سُمنوں سُمن سوایا
 جنگ لڑائیاں کانگاں اندر گج کرک کے آوے
 سفر وطن تے ماتم سوگوں پورے سُمن سنا دے
 ہر ہر فن ہنر وچہ ہووے ماہر تے یک فنی
 لطفِ خدائی نال عطائی تاں اوہ ہوند اُستی

لُغتاں ورتن دان لیا دے ملنے وہیہ عجائب
 لیکن ایسے ملوں نہ ہو دن ہر ہر نظروں عائب
 قہقہے ہو کر کسے دے اندر در اپنے کج ہو دن
 بن پٹروں تاثیراں ناہیں بے پیرے کدروں
 جس وہیہ گہجی رز نہ ہو دے درد منداں دے حالوں
 بہتر چپ محمد سخنا سخن اچھے نالوں
 جو شاعر بے پیرا ہو دے سخن اودہ بے بھی رکھئے
 بے پیرے بغیر شعریہ ہوندا الگ بن دھواں دھکھے
 دیکھو دیکھی بیت بناؤں شعروں تجربہ پاؤں
 ایس طرح نئے صفحاں مٹھاں بہتے دُوم سناؤں
 ردی ردلیوں نام نہ جاتے، قافیوں بدھتہ کافی
 وزن برابر ٹٹ دا جڑوا، صفت اسم نہ بجائی
 سخن بھلا ہو دردوں بھریا بن درداں کچھ ناہیں
 نڈاں کھاواں فرق رہو دا کیا کانے کیا کاہی
 درد منداں دے سخن محمد دین گواہی حالوں
 جس پتے بھل بدھے ہو دن آوے بو درد مالوں
 دانش مند پچھان کر تیدے، عاباں سار نہ بجائی
 لکڑ ہارے لین بازاروں جو سستی مٹھائی

مدح دراستاد

حافظ عالم فاضل صوفی سالک راہ ہدایت
 دائم مست، محبت اندر عارف اہل ولایت
 سچے مرد نگاہ کرم دی نام اشد دے پاہو
 ادگنہار دے لکھاں ادگن پلا دے چھپاہو
 جیسے بھانڈے نیہے آوازے کیا نیویں کیا اُچے
 یں اُس نال پلیتی بھریا، سخن ہودن کد سچے
 سخن میرے چاپاک بنا ہو ہے توفیق آزاداں
 چوڑے داٹ پکا بلدا جا استاد اں
 دیکھ الغور سُکتی لکڑی اُگی بالن والی
 ہر ہر جانی رختہ موری اندر سارا خالی
 رتنی رمز پچھانوں یار وہیت کراں کیہہ گلاں
 یں کہیوں ہمتہ واگ بلوچے جدھر چلاوے چلاں
 جاں مردے منہ لائی بھائی کج لائی ہر موری
 نیک انیک آوازے نکلے چھوک جیروں وچہ ٹوری
 سارنگیوں تک حال اسدا خشک لکڑ کس کم دی
 وچوں بھنگی باہر ڈنگی کجی سچے پیم دی

ہکیاں موراں نے تن بھینٹا، چھیک پئے ہر جائی
 بار اگان لگی جدیاں تاراں چاہڑ و جائی
 اندر خالی تے مُنہ کالا طبلہ چم کچے دا
 پکے بول سُناندا پاندا جاں سہر ہتھ پتھے دا

التماس پیش خواندگان

دانش مند و سُنو تمامی عرض فقیر کویندا
 آپو چنگا جے کوئی ہووے ہر توں بھلا تکیندا
 تک تک عیب نہ کرے دانہ چنگے لوگ کداہیں
 نکتہ چینی فتنہ دوزی بھلیاں دا کم تاہیں
 عیبوں پاک خداوند آپوں کون کسے نوں آکھے!
 کاہنوں گل کسے دی کرنی میں بھی شاعر بھاگھے
 میرے نالوں ہر کوئی بہتر مہیں پنج ایاناں
 مقوڑا بہتا شعر سُخن دا گھاٹا واپا جانان
 مقوڑی بہتی تہمت کولوں کون کوئی پنج رہندا
 پَر میں آپو او گنہارا دوسریاں نہیں کہندا
 پَر دہ پوشی کم فقر دایم طالب فقرانواں
 عیب کسے دے پھول نہ بسکاں ہر اک حقیر نراناں

جسٹوں عشق کسے داہو کس دے نہ دسدے
 سٹخاں دے جو عاشق بند عیب ڈھونڈن اسدے
 کرم کرو تے عیب چھپاؤ پڑھو سفیالا کر کے
 ڈوہنگی نظرے مڑ مڑ سمجھو لنگھ نہ جاؤ تہرے
 یں جھلا تے تسی نہ پھلو سمجھ بناؤ معنے
 چلدے گھوٹے نوں مت مارو چابک طعنے
 شعر میرے اس ملک اپنے وچہ مول نہ پاند قیمت
 دُور درائے جسٹوں بھجن جاتے بہت غنیمت
 کیسر سستا ہے کشمیرے پچھو مل لاہوروں
 پستہ تے بادام محمد سستے بن پشوروں
 کرے سوال فقیر محمد پڑھنے والے تائیں!
 رونق کریں نہ شعر میرے دی نال ادائیاں
 باجھ ادا آواز سیلی لگدا شعرا لونا
 دودھ اندر بے گھنڈر لایے مٹھا ہوندا دوتا
 جیونکہ بیٹے تساں پیاں تیویں بیت اُسا نوں
 بیٹے نوں کوئی انگل لائے لگدے بید تسانوں
 جہلم گھاٹوں پر بیت پاسے میر پورے تھیں دکھن
 کھڑی ملک وچہ لوڑن جیہڑ طلب بند دی رکھن

میں شواہد اُتے خاکِ رلیساں جھل، سجدی کافی
جے رب سچے روشن کیتے رہن سُخن نشانی

بنام حضرت پیر روشن ضمیر

کون بندے نوں یاد کریسی ڈھوٹدھے کون قبر نوں
کس نوں درد اساد اہوسی روگ نہ زندی در نوں
روح درود گھٹن سب جاسن آپو اپنے گھر نوں
تیری روح محمد بخشا نکسی کیہڑے در نوں
ناں گھر چاہڑے نہ سکھ ڈھٹے ناناں کھٹی گھٹی
نہیں کسے دل لینا کوئی ناناں چھڈ چلے تروٹی
جے کجھ آیا سو منہ پایا تلی رکابی چٹتی
خالی ہتھ محمد بخشا ٹری نکاری لٹی

کلمہ حیدر بیان اوصافِ عشق و عاشق

حلاوتِ اہلِ سوز و گدازِ محرمِ راز

سدا سکھالے او ہو بھائی عشقِ جہتاں گھٹ آیا
 مریم پھٹ اُونہا ندے بھانے ہو چہا سکھایا
 تاجِ تختِ سلطانی تیج کے ٹھوٹھا پھرن گدائی
 رکھ اُمیدِ سخنِ دیِ دردِی کٹن جوین آئی
 دمِ دَمِ بینِ شرابِ غماں دیِ دمِ نہ مارے مٹوے
 وٹ جھلن وٹ پان نہ مستے واہ تہا ندے روے
 کہ کر یادِ سخنِ توں کھاندے، بھن بھن جگر نوالے
 شربتِ دانگِ پیارے ہتھوں پیوں نہ ہر پیالے
 بھلن یارِ ملامت والے عشقے دے متوالے
 بھلکھا اُونٹھ ہوئے متانہ بھارا اٹھاوے بھارے
 باہروں دتنِ میڈے کالے، اندر آبِ حیاتی
 ہو مٹھ سکے تہا یاں وانگہ جانِ ندی، وچہ نہائی
 شہرِ جاڑو نہ دیندے قندِ دلِ روچہ بقل دے
 گونگے دورے کن زبانوں معنی سب عقل دے

رات رہاں گل لایا جانی ہک دم جدا نہ ہوندے
 عاشق رجن نہیں محمد بھر بھر ہنجوں روندے
 ایسا صدق لباون اُس تے پتھے نال دھیانے
 اسی پن باغ باتہ ار نہ بھاوون لاون اک جہانے
 ہک دلبر نوں دل وچہ رکھن، سبھ خلقت توں نسن
 دیدن دید نہ جان بولے، کھول کے دار و دسن
 وچوں آتش، باہروں خاک، وسد حالوں خستوں
 جے ہک نعرہ کرن محمد ڈھین پہاڑ شکستوں
 راتیں زاری کر کر روندے نیندا کھیس دی ڈھونڈے
 فجرے اوگتہار کہاوں، ہر تھیں نیویں ہوندے
 بہناں ہک گھٹ بھر کے پتیا وحدت دے مدھ لالوں
 علم کلام نہ یاد رہیو تے گزرے قال مقالوں
 ریت وجود تیرے وچہ سونا اینویں قطر نہ آوے
 ہنجوں دا گھت پانی دھوئیں ریت مٹی رہڑ جاوے
 بوٹی گال ریاضت والی آتش بال غماں دی
 پریم جڑی گھت ویکھ محمد سبھ چاندی من بھاندی
 اس دوئی دے دعوے پٹیاں سٹیاں دور حضوروں
 نوروں سایہ ظاہر آیا چھپ نسدا فر نوروں

جیون جیون جھوٹا ناناواں موت کھلی سر سر اُتے
لاکھ کروڑ ترے تیں سوہنے خاک اندر دل مُستے

جہناں عشق خرید کیتا اینویں آ مُبکتے
عشقے با ہجہ محمد بخشا کیا آدم کیا کُتے
جس دل اندر عشق نہ رہیا، کُتے اس عقیں چنگے
خاوند دے در را کھی کر دے صابر مُبھکے، ننگے

عشقوں با، ہجہ ایمان کو یہیا، کد ایمان سلامت
مر کے جیون صفت عشق دی دم دم روز قیامت
عاشق بہن سکھاناہیں دیکھائیوں پتنگ دے
خوشیاں نال جلن وچہ آتش موتوں مول نہ سنگدے

بے لکھ زہد عبادت کر بیٹے بن عشقوں کس کاری
جاں جاں عشق نہ سارے تیتوں تال نبھے نہ یاری

پکا پیر دھری بے دھرناتنگ نہیں مت جاوے
سو اس پاسے ہے محمد جو سر بازی لاوے
یار کرے جدا پنا تینوں مچھٹن ہو رشتائیاں
ماں پیو سچن یار نہ رہمن حرص نہ بھیناں بھائی

سکے پیرندی عقیں لگن وچہ سمندر چل دے
ہرگز مثل سمندر ساگر آتش وچہ نہ جل دے

دیتوں نود الہی رنگے، باہروں کا لے کھنی
 ناں اود میرے دانگوں یارو دل جنو کئی الفی
 مٹھی چھاں اتے پھل دا لے، دانگ انجیر انگوراں
 ناں بے فیض اساڈے دانگوں کوڑے مٹھے گھوراں
 اوپر جلی، موہوں جلی اندر نہیں تھلی !
 جب تک عشقوں جان نہ جلی بھٹھ جلی کیا جلی
 جے توں عاشق بنیا لوڑیں پلا پکڑ سچن دا
 جان منگے تے دیہہ شتابی، صرفہ کریں نہ تن دا
 ہالی لوک کر بندے واہیا سکدے دھپے نڈرے
 سارے رنج بھلے جدر جکے من پائیاں گھر کھر دے
 عاشق نا امید نہ ہووون، دن لمیاں آساں
 جے تئو وار کھدیڑن درتوں، کوکن کدے نہ جاساں

ذکر منزل استغناء

جے لکھ جانی صدقے ہوؤن، بھل کے تیغ پر م دی
 کچھ پرواہ دریا دے ہک قطرے شبنم دی
 جے لکھ سیس رلن دچہ خاکے کر عشق پیسارا
 بیجوں سورج دے نوروں چھپا ذرہ ہک نکارا
 ست آسمان بھڑن تاں جا پے بُت درختوں جھڑیا
 چوداں طبق ڈبن تاں جیویں لکھ باراں ہک جھڑیا
 سہل نہیں ایہہ قادی بھائی سہل تکیں دے جاہلی
 مملّاں دا ایہہ حال محمد پر ہو بوہ نہ کاہلی
 کیس سالک اس رستے ٹر کے اوڑک انت لیا سی
 اس درمے دا دارو بھائی کس دے ہتھ پیاسی
 جے کر کار تیری ہے کاری لوہیں لگانت کاری
 جے کر کار نہ کاری آوے بہت ادھتے بے کاری
 لکھ کر وڑا ساں عتیں چنگے خاک ہوئے اس جانی
 جے جگ ہوئے نہ ہوئے ایہتے ہے پرواہ نہ کانی
 کار کریں جو کہے کری کہہ ہنکار نہ کاروں ؛
 مملّاں تے دھر آس نہ ذرہ فضل منگو سرکاروں

ذکر وادی و منزل تو حید

اگوں منزل آوے بھاری و پیر وادی تو حیدے
 عابد تے معبود ملیں دے دوئی نہ پیر مُریدے
 ازل ابد دا جامہ ہکو ایہہ نگماں دچکاروں
 ہر دا روپ محمد بخشا اے ہکے سرکاروں
 جے کوئی غرق نہ ہو یا بھائی وحدت مے دریا مے
 کیہ ہو یا جے آدم دسد الیک نہ مرد کہا دے
 جاں جاں اپنے آپے اندر جا بندے دی ہو سی
 کہ کہ شادی کدے ہتے گا کدی غماں و چہرہ سی
 جاں ایہہ اپنے آپوں نیکے نہ کوئی غم نہ شادی
 دوزخ دا غم خوشی جنت دی دوباں یقیں آزادی
 ہر اک اندر دوزخ جس وچہ سب اٹھائیں واسا!
 اس دوزخ سے باہر آویں خطرہ رہے نہ ماسا
 عقلوں نکلوں باہر نہ آوے سچا پھرے دیوانہ
 آکے خیر نہیں یں کیہڑا کیہڑا میرے خانہ
 جاں توں گم ہو دیں وچہ اسد اپنی چھوڑ نشانی
 ایہہ تو حید محمد بخشا دتے کون نشانی

ذکر منزل حیرت

پھر اگوں اک منزل آوے حیرت والی وادی
 درد افسوس ہوئے گم ادھتے ہرگز خوشی نہ شادی
 دم دم تیغ غماں دی ماہے حیرت اک نہ بجھے
 آپس درد تے لکھ در دوں رات دہاڑ نہ سبھے
 جاں ادہ مرد حیرانی والا جا پوہتا اُس جاٹے
 ہوندا گم تحیر اندر اپنا آپ نہ پائے
 فانی نہیں یا باتی دونوں تہیں میاں تو دوٹے
 دس سانوں کچھ پتہ نشانی حال تیرا کیہہ ہوٹے
 نہ میں مسلم نہ میں کافر خبر نہیں کس چالی
 نالے ایہہ دل عشقوں بھریا، نالے ہے مڑ خالی
 حیرت سرگردانی نایں کیکر اگے گھڑیئے
 شہر اتے دروازے چھڈے کتھوں بھل کے ڈریئے

منزل فقر

فرموشی دن منزل ہوئے گنگے ڈورے جھلے
 جاں اک سورج چڑھیا سبھ تارے چھپ چلے
 کانگ چڑھے دریا فقر دے جنبش اندر آوے
 پتھر نقش، بریتی، بیلا، بوٹی ریت چھاوے
 دوئے جہان محمد بنحشا موج اس ہک دیاؤں
 جے کوئی ایہہ متے ناہیں کسراو سنوں سوداؤں
 ایس ندی وچہ چھٹی مارے جے کوئی ہمت کرے
 سدا سکھالار ہسی بھاٹی، کیہہ کم باہر تہ کے
 اس ندی دی چھٹی اندر چت ہمیش سکھالا
 گم ہوون بن ہو رہا وے داندے پن کشالا
 حکمے نال اس چھٹی وچوں جاسر باہر آئے
 تاں اوہ کاریگریاں دیکھے تک تک بھیت پکھائے
 جان ایہہ اپنا آپ بندے دا پردہ ہے دلیر دا
 کال ملک تے عزت دولت سنگ کھڑیاں کد تر دا
 خاطر جمع ہوئی جس ویلے خودی ونبجے خودیوں
 پاک ہووے تاں باہر آوے ہر ہر نیکی بدیلیوں

جاں ایہہ نیکی بدی نہ رہندی اسدم عاشق ہوندا
 گم سُم عشق بکھر وچہ ہو کے یاری کرن کھلو ندا
 جیویں ایہہ حال احوال فقر دا غائب ساڈی نظروں
 تیویں شرح زبانوں اوہلے نالے صفتوں خبروں
 بعد فنا تیوں باقی ہونا کیہ جاناں اس باتوں
 توں کتاب سینے جے لکھاں باتاں نفی اثباتوں
 مر کے جیویں دی گل چنگی سو جانے جو کر دا
 جس مے سر ایہہ فداقی ہو مے کم نہیں ہر ہر دا
 میں کیہ جاناں حال فقر دے مدعی نفسانی
 سنی سنائی لکھ دکھائی، پائی نہیں نشانی
 اپنی موت حیاتی اندر جب تک تیرا ڈیرا
 اس منزل وچہ کہ محمد پیر پوے گا تیرا
 اپنا آپ محمد بخشا تیرا مصر شہر ہے
 مشکل پنہ سبجھن دے لوڑیں رستہ بحر و بر ہے
 جاں ایہہ مصر پیا را تینوں کوڈا نہ ہر ہو مے گا
 تا میں دل سفروں جا میں پینڈا لہر ہو مے گا
 دھبیاں پتر، بھیتاں بھائی وچ پتر سنگوں سا تھیوں
 بیڑی روڑھ اسباباں والی عشق تندی دے ٹھاٹھوں

رستہ دونہ اور کج جس دا گھتے قفینے اس دے
 جیہڑے نال یقینہ ٹر دے ونج سجن سنگ دسدے
 توڑے کج نہ معلم اس دا عقلاں ٹھکانہ پاسا
 چھڈ دینا پوہر فقر دی رکھ ملن دی آسا
 یار ملے بن مر سوناہیں سیس تلساں جے ہوئے
 اوہ تیرا توں اُسدرا ہو سیں وتھ نہ رہی موئے
 محبوباں دی بے پرواہی سُن کے ہٹ نہ راہوں
 بہت آس قراری کر کے ونج اُسے دُر گاہوں
 اپنا آپ چھڈیں اس کارن سا جن تاں گھٹ آون
 سب جگ اُنے تشاہی تیری پرباں تخت اڑاون
 ڈھونڈن والے مرن نہ خالی خود حضرت فرماوے
 دیکھاں سیف ملو کے دے جو لوڑے سوپا وے

ابتداءئے قصۂ سیف الملوک

(شہزادہ سیف الملوک عاصم بن صفوان شاہ مصر کا فرزند تھا)

پیر میرا اُوہ دھڑی والا پیرے شاہ قلندر

ہر مشکل و چہ مدد کہ پیدا دوہاں جہاناں اندر

عاصم بن صفوان شہزادہ والی تخت مصر دا

آبا شاہ سلیمان دوجا، صاحب دولت نردوا

ذوالقرنین سکندر والا، شکست شان زیادہ

بادشاہی گھر اس دے دائم عادی دا شہزادہ

رومی، شامی، چین، بھینی، غزنی، ہندوستانی

زنگی، روسی، ہمو، فرنگی، یونانی، ایرانی

کوٹ قلعے در بند ہزاراں چھاؤنیاں ہر دیسی

سدا بزت ہر شہر بنائے رست کھاؤں پر دیسی

عادل سخی سکندر جیہا جیویں دریا و چہ موجاں

زور وری اُوہدی سُن کبتن دیواں دیاں وی فوجاں

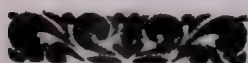
عیش خوشی جو دنیا والی سمجھو سی ہتھ آئی

سب مُراداں چاہیاں پاٹیاں کہ دانکہ خداں

گھوڑے، نچر، اوٹھ ہزاراں موتی لعل جواہر

لکھاں کھانا دتے نرد بقتوں دولت اتوں باہر

گولیاں گولے سوہنے سندر تیلور لاسنگارے
 ڈولی داسر صدقہ کر کے دیتے باپ بچارے
 تنبو، تیجے، جڑت جڑاؤ موتی تے زرکاری
 سورج نال رُلاون رساں لگی پھول کناری
 اکے چھتر سنہری لائے چمک دستن آسماناں
 کیستی چھاؤں جہانے اتے اُچیاں سائباناں
 بادشہی زربفت وچھائی پھلاں سیج سجائی
 کُرسی ہور جڑاؤ سوہنی ہر سر کردے پائی
 چارے طاق محل سجایا انبر تے سر طاقاں
 ہر طاقے وچہ سوہنے کھیدن الفت نال اتفاقاں

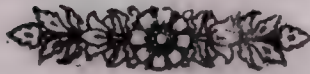

سیف الملوک کی ولادت

شہزادہ سی لعل چمکدا، سُوَر جِ شَکَلِ پیارا
 نگ موتی صالح دابٹیا، چن چہا چمکارا
 سدا برت ہر رستے اُتے لائیاں ہو رہی سبیل
 دسے سرو پانوازش کیتی عادی دیاں اسیلاں
 شادی دے شدیا تے وجے تھیراں لگیاں چوٹاں
 مکاں اندر شلکاں ہوئیاں ہر خانے وچہ کوٹاں
 ہر مقدم تے پٹواری، دفتریاں، دیواناں
 قدر بہ قدر سب نے آندا شکرانہ، نذراناں
 طرماں تے کھرنائیں وچیاں مارے ڈھول بھرائی
 کیڑے کیڑے گئے محمدؐ، کھٹی ہوئی لوکاں
 بیل طوطے سو بے گاد "حال" پٹے جیواناں
 کھوہ داکتا چٹکی مارے بیل پھرے دیواناں
 ہر ہر پاسے نہراں دُگن چوک عراق اُچیرے
 ریش محل چبائے گوشے، میلا میرے ڈیرے
 مینڈاں، مینجوں بھر بھر ڈھلن، جاں اندر کر خالی
 سدا نہیں اس رونق رہنا، سدا نہیں خوش حالی

ہر کوئی جانے سوڑی سامی ڈا ہڈا قبر اندھیرا
 اک اکلی وچہ اُجاڑے، دائم ہو موسی ڈیرا
 لکھے رکھے لیکھ ازل دے، مول نہ جانے بیٹے
 دتا اوہدا سرتے جھٹے جے رب کھر سی بیٹے
 جان کندن دی تلخی ڈا ہڈی، سُن گلاں تن کپتے
 پکت کتابیں قبریں اُگے، دوزخ بھاہ اُلپتے
 پڑھنا علم ضرور بندے نوں کیتا فرض الہی
 کردا علم دے نوں روشن، ہوندی دُور سیاہی
 جیویں سورج وچہ نور تیویں ہی علم دے وچہ جانے
 نورے با، بھوں سورج پتھر آدم جنس جیوانے
 علمے کارن دُنیا اُتے آون ہئے انساناں
 سمجھے علم وجود اپنے نوں نہیں تاں وانگ جیواناں
 سیف ملوک اندر رب پایا بھتا اثر دناں
 نیز طبیعت، ہوش و دیعت، فہم عقل چترائی
 حُسن رسیلا، خوِ جلیبی، سادہ مُکھ صفائی
 سوہنے دیکھ ہوون شرمندہ جمال نہ جھلدا کاٹی
 روشن شمع نورانی، چہرہ پھٹے لاٹ اُسمانی
 وانگ پتنگاں سڑن چو غیرے عاشق مرد دُرانی

جے اوہ نظر کرے دلِ ابرجھیک نہ بھلن تارے
 تارے جس دل مہریں آئے، کردا پار اُتارے
 مقوڑی مقوڑی صفتِ محمدؐ لکھا چل ہر جانی
 نرمی پھڑمتِ محسنوں گرمی کا غد قلم جلائی
 مقوڑی مدتِ وِچہ شہزادہ ہو یا سکندر ثانی
 علموں، عقلوں، زوروں، شکلوں ہوا صاف انسانی

شہزادہ اور شاہ مہرہ

لکھے لیکھ ازل دے یارو ہوتدے تہیں کنارے
 باد شہاں ٹوں پون قہنئے کون اسیں بے چارے
 مہتے گم ہنگ دے جہڑے بُرے ڈھکن تقدیروں
 بھہ سوا اپنے دلوں کر بیٹے چنگے کہ تدبیروں
 اس مورت دی صورت رہا ناہیں حد انسانی
 یا ایہہ کوئی محمد بہشتی یا کوئی ستر ربانی
 اوم دی کی قدرت سر بے ایسے روپ بناوے
 قدرت دے ہتھ نال بنائی خالق اپن اپارے
 مندے من دے روگ محمد من دے نہیں دواواں
 بھید ہو دے جے دلیر تائیں بھید ایہہ کھول سناواں
 اوہ رخصاے رنگ عوانی ہوئے کیسر پیلے
 رمبوں جھانی بمانی مارے نرگس نین رنگیلے
 زورِ ازل کے لکھے لیکھوں کب ہون چٹکارسے
 تاج وراں پر کڑیاں پٹریاں پھر یں وہ مارے
 پار وہی جاتے ہیں کو پار کر یں تقدیریں !
 بندوں کی بگڑی کب سنوڑی، کر دیکھیں تدبیریں

اس صورت کی صورت جیسا حسن نہ ہو انسانی
 جیسے کوئی حورِ بہشتی یا سرِ ربانی
 آدم کی کیا قدرت جو وہ ایسا روپ رچائے!
 ایسی سُندرِ شکل تو خالق اپنے آپ بنائے
 من کے روگ محمد بخشا کب ہوں دُور دُور سے
 اس دُکھ دادِ دلوں کا ہے یار کی اذن دیتا ہے
 وہ رخسارے لال گلابی ہو گئے کیسر پہیلے!
 غم کے سائے میں سنو لا گئے نوگس مین رنگیلے
 سب نوازے تہہ اومے دے چا بخشے جس بھامے
 نظروں شاہ کرے تے شاہاں سفروں اوکڑ پائے
 مشکل پاؤں والا آپوں، آپوں حل دی کر دیا
 عاشق توں لا روگ پر دم دا، مل سخن دل کر دیا
 سکیمیاں توں اومہ دُکھ سہا دے پامے وختِ امیراں
 اڈے پیچھی قید کرائے، چھڈے سختِ اسیراں
 خاکوں صورت، سُندر کر کے، پھر لائے گھٹے!
 پھل کھڑائے بوٹی وچوں قیر پتر کھوہ سٹے

ابیات کی اکائیاں

شاہ روئے زمین دے اکثر تیرے کول سلامی
 تاجاں تختاں والے تیری کر دے آن غلامی
 جے لکھ عقل تمیزاں کر یئے اورک ہوتی ہوناں
 ہسڈیاں، کھید دیاں کس بجاو بیٹھ غماں وچہ روناں
 اندر عشق جلا ندا جیویں کر آتش سکیاں پتیاں
 ممت نیئیں دل میرا مندا، ممت ہن دیہو ممتیاں
 آپوں مٹو کہ لائی شیشے، بھج ہو یا ہن ٹکڑے
 کیونکہ پاج لگے ہن ثابت جے سولایئے اور کر ٹیئے
 دیس بدیسی پھر دار ہساں جان نک ہوگ حیا تی
 ممت سبب بنا سی مولیٰ البھسی دوست کھڑا تی
 موتوں خوف نہ کھاؤں ذرہ مہبت دلیر دلاں دے
 وچہ میدان لڑائی والے پاؤں سیر ہو جانداں دے
 کہندا شاہ فرزند پیارے توں جگر دا بیرا
 بینوں سیک لگے جے رتی ٹرے کلجہ میرا
 ناں میں کھلا، ناں میں جھلا، سب کچھ سمجھاں جاناں
 پھر کچھ دوس نہ یئیں پر، بابل ہو یا رب دا بھاناں

اندر باہر غشتے رُوّھا، دِسدا نشیں تسانوں
 مال خزانے لیکھ بھاؤں اک گیا جیو جاناں
 لکھے لیکھ ازل دے کپڑا کہ تد پر مٹائے
 کئی امیر، وزیر سیانے اس تقدیر بھلائے
 چار دیہاڑے عمر جوانی کرے عیشاں موجاں
 سدا نہیں ایہہ دولت، دنیا سدا نہیں ایہہ فوجاں
 ناں میں تیرا سپہاڑ ٹٹھا، ناں ہتھ بندھا گاناں
 ناں میں تیری جج چڑھائی، ناں کوجیا شیداناں
 توڑے کتے بن کے رہیئے وچہ وطن دیاں گلیاں
 در در چھڑکاں سہیئے، تاں وی فریڈیوں بھلیاں
 مورت پچھتے بھج بھج مرسیں خبر نہیں جے بلیسی
 بجلی مرگ جلاسی بوٹا یا یا غیچہ کھلسی
 ناں کہ تاتا اچھے، ٹھنڈا ہو، دن کٹ کھاں
 سٹر چلیا جیو جامہ تیرا، اس کچیانوں، ہٹ کھاں
 دیلا آج بھلیا تیرا نالے عمر جوانی
 کہ وعدالت، ہو عبادت، اورک ہونا فانی
 بھلے موت آئی جس ویلے نئے افسوس کریں گا
 عملاں باہم نہ تلاشنا ہی کیوں بھر تریں گا

نہ کوئی رو ملا خطہ او تھے، نہ کوئی عذر یہاں
 جو کچھ کہیں، سویلویسی، ڈا ہڈا عدل شہانہ
 لماں پندہ نہ سنبھسی بیٹا، بہو کھاں ہو چلا
 جوشن خروش مٹا پیار سے جاہ نہیں ہو چلا
 چوہا، چڑا، تے کتا، ہر کوئی وطن دھراندا
 توں آدم شہزادہ ہو کے چڈیں وُسن گھراں دا
 یاراں پچھتے وطن بھلا واں، دیکھاں دیں بکاتہ
 بھلاں وچہ سمندر غم دے پکتے تاں یار تہ
 عشقے دارخ ویکھ محمد ہوون فیل پیادے
 متیں لگے تاں اٹھ وگے کی مقدور شہزادے
 بٹی بن کے وڑ دا یارو، شیر اندر جابن دا
 غون بے بن باڑ نہ پڈے سدا بہادر بن دا
 کیونکہ باکاں اندر آون ہتھوں چھٹیاں واگاں
 بادشہی کس کاری میتوں دتی ظہیری بھاگاں
 ساقی بوتل آن اجیہی، پی کے ہوش بھلا تے
 سبحان کولوں رخصت ہو کے پند سفر وچا تے
 لکھے کون محمد سبحنا ظلم عشق دے چنداں
 ماپے آپ کراون قیدی قزنداں د لبنداں

باپ نہ لیجا قید کرائی ، ندی رڑھائی سستی
پتوں بھائیاں بکتھ چلایا ، گل نہ جانندی دہلی

بند اندر فرزند جہاں دے ، پائی تند اولی
تخت چمچہ ، سرتاج قبر ہے پیر اندر جد ، ملی
عشق سچائے تھیا تھیا چنکن پیریں سنگل
قید چھٹے تال اس لکھ لکھی ڈھونڈن تکیاں جنگل

شاہ شاہ مپالے دی اوہ بیٹی پریاں دی شہزادی
حُسنِ جمال پوری ہے مائی مہر افروزہ دادی
جے توں میرا یار کہا دیں ، عشق تیرے دل رسیا
میرے باہجہ نہ ہوو قبولیں ، رہیں نہ بچا ہی پھسیا

عشقے کارن آدم کیتا محرم یار یگاناں
آہے ملک عبادت جو گے کی حاجت انساناں
عاشق کہندا جے لکھ آکھو میں ہک بات نہ سُندا
ایہہ بھلاں چھڈ بھلاں ناہیں بھلا اپنے گن دا

پڑھ پڑھ پتھر بنیا ہے ساں پارس عشق دکایا
سونار سکہ جو کچھ آہا ہتھ صرف دکایا
وکیا سودا مُردا ناہیں لکھ دیہو بھانی !
چھیک گئے سب حرف تساڑے ، وگ پرم دیکانی

جے مُورت وِہم ہوندا ناہیں رستہ سچے دلبر دا
 کیہہ طاقت سی گھائی کردی جگرا دانشور دا
 جھلیاں توں مت دیون والے جھلیاں وچہ گنبدے
 اُساں سبھی ول سربہ جاناں مرسو مٹیں دیندے
 جے کچھ لاڈ پیار مانواں دا کیہہ کچھ اکھ مُساواں
 جے اُج ماں ہوندا اوہ مردی، کی پرواہ بھراواں
 اُنٹے ورتوں پنکھی کڈ دا دے کے پنکھ اڈا دے
 پتھر ورتوں لعل نیا دے راتیں مینہ کھلا دے
 میرے جٹے عاجز بندے تخت دیوے مُسلطانی
 واہ کریم محمد بخشا، میلے وچھڑے جاتی

ایک منظر!

سیف ملوک شہزادے کہیا حاضر ہووَن ساقی
 سوہنے حُسنِ اداروں والے، مصری ہووِ عراقی
 چھو کر یاں تے گوئے آپے، سوہنے حُسنِ رنگیلے
 غمزے نال کرنِ دل گھائیں، ہُسنِ زمینِ رسیدے
 مُورَتِ نازک وانگ گلاباں لافے وانگ پیالے
 قد چنبے دی ڈالی وانگ، پھل لگے گل لالے
 ظوطے، کوئی وانگن بولن ہُسن ہار لٹکدے
 چہرہ دلاں دے ٹھگ تیناں دے، ترے اکھ لٹکدے
 کاسے ہتھ سفید بلوری، بھرے عقیقی کدھ دے
 ساقی نوین، شراب پُرانی نشتے سوائے دَر دے

ایک سمندری طوفان کا منظر

ہک دن کرناربت دا ہویا اُٹھی سخت ہنیری
 دھند غبار سنسار چھپیا یا لگی جھپٹری گھنیری
 نوح والا طوفان از غلبوں، غرق کرن تُوں آیا
 شاہ سپاہ تمام پکارن، رکھیں بار نہ دیا
 بدل تہر نزول مچایا، لہر سمندر آئی !
 مگر مچھ سنسار بلائیں رڑھ دے دین دُہائی
 کھڑکے بدلی، دھڑکے پھرنای بکلی دے پھکایے
 دُمدجھا زان کھڑکھڑامے جھکھڑے اولارے
 دُتیا اندھ کون امن وچہ، ہر کوئی دُکھیا را !
 بے وفا سنسار ہمیشہ ٹھگ بازاری بھارا
 کدے کرے مردار جیہاں، دے پوشاکی چٹھی
 کدے بنادے فیر خمد گھمیا راں دی مُٹھی
 موتی اتے جواہر جڑیا پھتیا چھت بنیرا !
 دیوے وانگن لاناں مارے، جھلس نور چو فیرا
 تُوں چندہ میں زہرہ وانگدہ ہاں نئی جوانی
 ساعت نیک پھری ہن تیری ہوئی آج قرآنی

تُوں گُلیں، میں چنبے ڈالی، میں موتی تُوں ہیرا!
 تُوں الوان سُرخ میں مینوں میں سالو تُوں چیرا
 جوڑی آج خداوند جوڑی، تُوں راجہ میں رانی
 میں بن اگے تہذہ اکلیاں کیوں کر عروہانی
 شاہ شمس دی کھل لہانی، اڈی چوٹی تائیں
 زندے بے نہ موٹے موٹے کتنے گن سنا میں
 جواک داری مر کے جیوے پھر انہاں کی مرناں
 دنیا اتوں جس دن بھاوے اس دن پردہ کرناں
 بعضے عاشق ہن تک زندے دُنیا اتے دسدے
 خاصاں تائیں ظاہر دسدے، عامان بھید نہ دسدے
 راجھے ہیر سیا لے والی ایہو گل سُنیدی
 چُپ محمد بات ایجھی ناپیں بات پُنیدی!
 خدمت گار چو طرین تاریں ہر اک پھل گلابی
 تخت اتے شہزادی بیٹھی چہرہ وانگ متابی
 جوڑا ابرو طاق بہشتی یا دوستی کماناں
 پنبیاں جیویں تیر خدنگی، گھاٹل کرن جواناں
 ظالم نین کٹاراں وانگر، وچہ کجے دی دھاری
 وکیجن والے تُوں کہ غمزہ سانگ کیلجے ماری

گھوڑے کا ذکر

بی بی تڑت منگائے گھوڑے خاص سواری والے
 چوکریاں بھتیں رتجن ناہیں وانگوں ہرن غزالے
 پوپٹے وچہ نہ بھجوتے دیندے، واوہڑے دی تائیں
 پیراں تال نہ لگن دیندے دھوڑ کھڑے دی تائیں

شہر زتاں کا نقشہ !

قبول نظر کرے شہزادہ دستان شندر گڑیاں
 ہر جھاکے، ہر محل چبائے، واہ شکلاں دل پیڑیاں
 ہر غرق وچہ طرفے تلکدا، ہر ہر قدم صنم توں
 ہر کوچے ننھے، سچے سوہنے تم کرن جو غم توں
 تاریں کھٹن، تاریں کھا دن، تاریں سب کم چائے
 اوہو خیر بدن، اوہو دیکھن، خوب ہزار ہسائے

ہک ٹدھیان ہک ڈڈیاں تاریں، ہکناں خوب جوانی
 بیک بیکوں دی صورت وافر، تارے جیوں آسمانی

ابیات کی اکائیاں

جس دل اندر عشق سماناں اوس نہیں پھر جاناں
 توڑھے سوہنے ملن ہزاراں، ناہیں یار و طناناں
 غزنی دے سلطان ہزاروں، سوہنے آپے گولے
 وال آیا ز قفر دے اُتوں سمیٹنا تائیں گھولے
 یسلی نالوں گوریاں کڈیاں مجنوں توں دس چکے
 اُس تے جان کہے قربانی، اینہاں ول نہ تنکے
 لوہا پتھر مقنا طیسے اُٹھ مل دا کہ دھائی
 موتی ہیرے ویکھ نہ اٹھا قیمت رنگ صفائی
 پیلا منکھ نیڑے کھڑیئے لکھ اُسٹوں اُڈ ملدے
 لعل نال نہیں اُڈ چرطن راہ تیارے دل دے
 یار کینہ جس دل پڑیا، چنگا دیکھ نہ بھل دا
 جس داسب تھیں بہتر ہوئے سو کیوں درد دل دا
 حرم مجازی، شہوت بازی، جس اندر دچم ہوندی
 اک صورت اُجلی تنگ کے، پٹی طبیعت بھوندی !
 جس سر ہر عشق ہے اتھے شہوت مول نہ دس دی
 جس دل حُب سخن دی اس وچہ حُب نہیں ہر کس دی

اگ نہ سارے کچھ جہاں دے رحمت بدلی دس دی
 اینویں صدق نہ ہار محمدؐ ویکہ طبیعت ہمیں دی
 کامل عشق خدا یا بخشیں، غیر دلوں مُنہ موڑاں
 ہکو جاناں ہکو تنکاں، ہکو، آکھاں، لوڑاں
 آدے مستی، جاوے ہستی، بھٹے شکل پرستی
 پیرا کسیر کرے تاں ہوساں ایہہ کھٹیا لی جستی

عقل و نفس

کرے ارادہ ایہہ شہزادہ ماراں پیٹ کٹاری
 اس تلخی دے سخت عذابوں چھٹے جند و چاری
 عقل شہزادے نوں پھر درجے مت تری کیوں ماری
 ساس اڈن تک اس نہ لوڑن خاص جہان دی یاری
 نفس کہے یس کا ہلا ہو یا کچرک توہیں جرساں
 لکھ مصیبت جھاک نہ بلیا، آج ملے بن مرساں
 عقل کہے کیوں کملا ہو یا عشقے لچ نہ لائیں
 اتنی سختی اگے بھلتیا کج دن ہو نہ لنگھائیں
 نفس کہے ہن کیتوں ملیں تاں کوئی دس سنہاں
 آس ہوندی دس پوندی اسدی ایویں جرن کھیا

عقل کہے "ایہہ کم عاشق دا" عشق توں پس نہ کرنی
 لا کے بازی بے اندازی، اوڑک وار نہ ہرنی!
 عقل کہے کھا کافی مرنا ہوندا کم شیطانی!
 بھار لگا تاں پنڈا تھاری بھلی عشق دی بانی
 نفس کہے فریاد نے لایا آپ سرے توں تیشہ
 اوہ مویا مردود نہ ہويا، میں بھی اوہ اندیشہ
 عقل کہے فریاد سے سُنیا شیریں گئی جہانوں
 اوس جہان گیا سی ڈھونڈن مویا نہیں اوہ جانوں
 نفس کہے کیوں مبینوا لے نے ماری پھال جھناویں
 مارو کانگ ڈکھی سی سوہنی کیوں جا پٹی دریاویں
 عقل کہے توں سمجھیں ناہیں او مرنا کت پا سے!
 دوٹے ہک دُوبے دل ٹھٹھے گل ملن دی آ سے
 جس دن ہیرویا ہی کھیرے، رانجھا وی مرہاندا
 کاہنوں کن پڑواندا ٹپتے، گل کفنی کیوں پاندا
 ہموہ ہزاراں عاشق ہوٹے ڈکھئے تے لاچاری
 یار ملے بن، دوروں اک کے پھری کے ناں ماری
 مرداں والا داعیہ کرکھاں رکھ اوہ کھچلی عادت
 وانگ سستی بے تساموئیوں تاں بھی عین شہادت

جے کہ شرح اس گل دی دُور سُغن ٹر جاندا
کہ کے صبر محمد بخشا قصہ چل سناندا

پنجریاں وچہ پئے تڑندے جا، نہیں مُکیری
پر بجھے، مَر گئے ہوئے ظالم قید لمیری

ایک نسوانی سراپا

چُن دانگن دونوں رخصاے، بندی ناں سنگاے
بندی بندی پھلتی آہی دانگ زُحل ستارے
بتلاک مٹھی وچہ آوے، آلا مکھن دیہی!
گندے پانی عقیں رب سرجی صورت پاک اجہی
رُوپ انوپ کڑی دا آہا دانگ بہار چمن دے
نویں جوانی حُسن اُرزانی، نازک شاخ شمن دے
مُسئل والی زنجیری بدھے، چہرہ مچل گلابی!
زگس مست اُبنے دی پھاڑی، اکھیں مرگ شرابی
جیویں چاندی دی مچلی ہوئے، اینویں نک اوچیرا
چہرے سورج چشتے اندر ہر دم رکھے ڈیرا
لالی دیکھ پیشانی والی، دانع لگے سُل لالے
دُند چہے چہنے دی کلیاں، موتی کرے اُجالے

مٹوڑی وانگ خجانی سوہنی یہی رس بھری سی
 پیتلا اُچا قدر نگلا نازک شاخ ہری سی!
 جادوگر دُورین کڑی دے وچہ کچلے دی دھاری!
 صوفی دیکھ ہودن مستانے، چھڑن شب بیداری
 کالی رات ہو دے رشتنائی جے اوہ جلوہ ڈالے
 اکھ کافی ظلمات خضر دی آب حیات پیالے
 زلفاں دے خوشبوئی حلتے تازے کرل دماغاں!
 آدم دیکھ مرن، جیون مرن دے دیکھ تنگ چسپاں
 جے باغاں وچہ واؤ فخر دی لوڑ کرے نتے برساں
 ایسا سندر پھل نہ لہجے میں کی صفّاں کرساں
 چاندی وانگر رنگ جھستے دا ہوٹھ مٹھے کھنڈ مشری
 مصری سوہنے اس ول تک کے حُسن مصر دا و سری
 مٹوڑی اک خوبیاں خوبانی، اک میوہ رس والا
 قداک پتلی رنگین نازک شاخ، بلند و بالا
 جادوگر نینوں میں جاری خوش کا جل کی دھاری
 مست ہوں صوفی دیکھ کے جن کو چھوڑیں شب بیداری
 جلوہ اس کاشب سیاہ میں روشن ماہ اچھالے
 اُس کی دو آنکھیں چلکیں آبِ حیات کے پیالے

زلفوں کی خوشبو کے حُصّے کریں دماغ دوا نے!
 لوگ فدا ہوتے ہیں جیسے شمعوں پر پرہیز دوانے
 صبح کو باغ میں بادِ سحر دیکھے ڈھونڈھے لہرائے
 کسی چمن ایسا سُندہ پھول نظر کب آئے؟
 جسم اُس کا جوں چاندی چمکے لب میٹھے جوں شکمہ
 مصری محبوباؤں کے، البیلے نقش، سے خوش تر

دُکھئے کا غم دُکھیا سمجھے!

جنگل تے کوہ قاف، سمندر کتنے ٹاپو بیلے
 بھگتاں تِساں پالے بھگتاں لہجے یہہ ویلے
 نام نشانی، حال حقیقت کھول سُنائیں مینوں!
 درد و ہنڈے، گل کھولے ہلدا، دردی ساقی جیتوں
 دُکھئے دی گل دُکھیا سُن دا قیمت قدر پہچانے
 کی دُکھیا جو دُکھئے اُگے دے نہیں دہانے
 بیٹوں دُکھئے نوں دُکھیا ایل کے، بہنوں بھر بھر روزِندا
 سُکھئے تائیں تک سُکھیا ایسا خوش نہ ہوندا!
 ماتم دالے دے گھر ناریں جا مُنہ پتے پاؤں!
 دُکھیا تکتاں دُکھ اپنے پچھتے، با بھر سُنناؤں

لکڑا اپنے رُکھوں و چھڑی، تار و پھٹی سُنگوں!
 دو نویں زلیاں و سن لگیاں کوک سناون چنگوں
 مشکل والے دے سِر اُتے مردِ بدوں آچکا
 نزاری سُن کے یاری کُسی، چھوڑ نہ جاسی سکا
 بن اُئی چند تیکے تاہیں کوئی جہاں نہ بھلدا
 ڈاہڈے دے ہتھ قلم محمد دس نہیں کچھ چل دا
 اُس سچن دی رحمت اُتے مویاں مِتے سنبھالے
 سِر مُنگے تاں حاضر کرئیے، ہتھیں پکڑ جلا لے
 وانگ شمع دِل روشن عشقوں جاں سِر شمع کیندا
 سِر کپن دا، دُر د بھلتن بھتیں تُوں زیادہ تھیندا
 دُر یاراں دے مَرنا بہتر اُس پت جیون نالوں
 طرف پُری دے راہ نہ لکھا، اپنی دوڑوں چالوں

خدا کے حضور

کوڑے بندے رُب نہ بھاون، یمن زبان نہ رہندا
 گل اُو ہدی کوئی من دا ناہیں، سب جگ جھوٹا کہندا
 قسم کراں میں رب پیتے دی جو عالم دا والی
 جس نے خلقت پیدا کیتی، روزی دے سنبھالی

کیرے، ہاتھی، چڑیاں، بازاں سبحناں وار کھوالا
 ہر اک تائیں رزق پہنچا دے کر کے خوب سنبھالا
 دُنیا تے جس پیدا کیتا آدمِ حق، حیواناں
 بھلے بھلیرے، رُوپ بنائے، صورت مند جاناں
 سُبُوہنی صورت نمر جس پایا، سُخنے دا چکارا
 عاشق دے دل اگ لگائی، سڑوانت لچارا
 مَبُوباں توں آن سکھا یوس، ناز محول مروڑاں
 خودی، تکیر، بے پرواہی، تلخ جواب، تروڑاں
 بے وقائی، بے رحمی، اُتے قہر رستم، بے ترسی
 چند عاشق دا کرن صرفہ کی ہو یا جے مَرسی
 عاشق دے دل اندر پائیوس، عجز نیاز ہزاراں
 خوف، اُمید، سُندر غماں دی مَوجاں یے کناں
 توکے سکھاں دی، جال دکان دی ستمی چند بدن دی
 دوہاں جہاناں وچہ محمد حرص ہوا سبک دی
 جو یاراں توں یار ملائے سبیلویں پھٹ جُداں
 رب غریب نواز ہمیشہ، جس دی دھن خُداں
 تیرا دھ پناہ خُدا یا، ہوو نہیں کجھ سمجھا
 جس دیوے نوں آپوں بالیں، کد کسے عقیں بکھدا

رات اندھیری، ندی ڈونگھیری، گھمن گھر غاں دی
 دھڑے جانے، غوطے کھاندے، دیر شمار دماں دی

رموز عشق و محبت

آپ شہزادہ چپا مارے، آپ دُنچہ لگاندا
 راتیں دیہنہاں خوف ندی داپلک اک اکھ نہ لاند
 باہجہ ملاح تری نہ ٹیرے، مرداں باہجہ نہ چھیرے
 ہو یا ملاح ادہ شاہ مصر داکئی دھڑا کے ٹیرے
 پتوں دھوبا نام دھرایا کچم دے سلطانے
 چاک کلا لاں داسد وایا عزت بیگ جوانے
 کام کر چھڈ گھر درٹریا، مرمر کے جند بستی
 پورن گھر گھر وچہ بھیکہ منگیندا پال محبت سستی
 قیس عرب دارا جا آہا بنیا مجنوں جھلا
 شیراں تے بگھیاڑاں اندر وچہ پہاڑ اکلا
 شہر شریکاں دے گھر دھویا، جتوں عشق قلند
 رستا کچ سچا دے بڈھی ہر ہر دھڑے اندر
 غزلاں جوڑے، تار دی ماہے ناپ کرے سنگ تالا
 دیکھ شریک مزاحاں کر دے، بیتہ کدھن گاہلاں

ایہو کم عشق دے دائم کرے اُجھتے کارے
کی ہو یا جے چھپے مارے سیف ٹوک و چارے

رفاقت اور تعلق داری

اُج زمانے یار کہاؤں ، دعویٰ کرن پیاراں
اپنی خیر منگن تے مارن نال دغے دے یاراں
یاری لاؤں ، جان بچاؤں کرن عجیب بے ترسی
ہک مرے تے دُوجا ہستے ، جو مرسی سو مرسی
بھیناں و ہرے سس گنداؤں ، ہودن ویر کھڑا کے
ویر، ویر دی گل نہ پُچھدے مرن لگے نوں جا کے
جے ہک ہووے انباراں والا صاحب دولت زردا
دُوجا کول مرے جے بھکھا نہیں مرقت کردا
بھکھیاں ویراں بھیناں تاہیں پیریں کاٹھ پوٹھے
عیب گناہ ڈٹھے بن اکھیں ، ہتھیں سوٹھے لائے
جھٹے سپ اٹھویں ہودن ، یا کوئی آفت بھاری
سجھاں ٹورن آپ نہ جاون ، واہ اجو کی یاری
جے ہک گھر روٹی ہووے دکھ دُوجے نوں لگے
ہر تہمت بدنامی دے کے چھلی مارن وگے

پر ایہہ پودہ ظاہر کرنا ناپیں کم فقیراں
 کمری محبت رب محمد ویر نہ بھاؤں ویراں
 ہکو جہی نہ کرے الہی، ہُن بھی جھلے بھلیرے
 چھڈا نہاں گل محمد قصبہ ٹور اگیرے!

ایک جمنیرے کا منظر

سیو من ہدوانے جیڈے لٹکن پئے قطاراں
 پانی والے گھرے برابر آہا قد انداراں
 ایس موافق میوے سارے پک ہوئے رنگ سوہنے
 دوستی واس نہ نیرے کوئی، کس نے آپے کھوہنے
 ہرہر جانی تہراں وگن رکھاں پانی جائے!
 جیو مکہ باغ اندر ہر پکھے مالی آڑاں لائے
 رنگا رنگ پکھیر و بولن اک عقیں اک چنگیرے
 پر اُس ٹاپو اندر آپے طوطے بہت گھنیرے
 رنگ آسمانی، اکھ گمانی، مسٹے بول زبانی
 چنچن پیراں سُرخ سوہنی، گل وچہ کالی گمانی
 اکناں دے سر سوہے ساہو، اکناں رنگ بُسنقی!
 اک ساوے، اک سو سن رنگے، طوطے قسم بے انتی

بُھل، کوٹن خوش گفتاراں، خمرے کرن آوازے

جوڑی جوڑی، بل بن بیٹھیں، نال محبت تازے

ہموں پہاڑی پتلی بولن، تھقاں تھقاں لا کچہری
سو ہے، ساوے، چٹے، کالے، تترتری رنگ، سُہری

آپو اپنی بولی اندر آہے ورد کماندے!

اسماں صفتاں نال تمامی مٹھے بول سُناندے

پس منظر میں شاعر کا تاثر

واہ خالق بے چوں پکارن، پووں کیتی جس ظاہر

رنگارنگ پیدائش اُس دی، انت حسابوں باہر

ہکت ہکت دچہ نگاہ او سے دی، روزی نت سُچاندی

ہر ہر دی اس قسمت لکھی، لکھیا خطا نہ جاندا

بکناں اُس اُسے درتے، بکناں تک کمایا

بکناں بہت کمائیاں کر کے، آخر آن گنوایا

ہک عالم، ہک فاضل ملاں، ہک حافظ، ہک قاری

ہک قاصی، ہک مفتی، بہندے سر دھڑ پگڑی بھاری

ہک زاید، ہک صوفی، مفتی، یزندے پک نمازی

بکناں روزے دار کہایا، شیخی بے اندازی

یسوع، شیوخ، مربی مُرشد، پیر بنے ہک بھارے
 ہکناں طلب بہشت و سخن دی ہک دوزخ ڈرامے
 ہکناں مدد محبت والا، پتیا پور پیالہ
 مست بیہوش، دقن وچہ کلیاں ناں کچھ ہوش سنبھالا
 ہکناں او گنہار کہا یا، پُر تقصیر گناہی
 گل پلا تے گھاہ مونہیں وچہ مُتھے داغ سیاہی
 چوڑا چکے، ٹھگ، استمتر، جوئے باز، زناہی
 سبھناں اُس تیرے درسائیاں، کہ سی کم الہی
 چوڑی یاری، ٹھکے، موٹا بدن حرام کیاوں
 کہ کہ توبہ، مُڑ مُڑ بہناں، مستی چڑھی شرابوں
 سبز لباس فقیراں والا، سر لُپنی گل آلفی !
 باہر دوتے بھیس اُجالا، اندر کالی کلفی
 ہر صورت دل مائل ہووے غالب نفس ایجا
 ہر دم تازہ چاہ بُرے دا، کدے نہ ہوندا ایہا !
 جو جو عیب جگ وچہ بھائے، سبھوہیں در آئے
 کیہڑے کیہڑے، گن گن دساں، انت نہ پایا جائے
 او گنہار، کوپن حجتی، کوہی، لونڈی، لٹ نکاری
 خاوند لُی خریدی سیٹو دے کے قیمت بھاری

گنجی، کافی، لولی، ڈوری، تیز زبان، چراکی
 بے پرہیز آمیز کراندی، وچہ پلیتی، پاکی
 ہے بدنیت پریت نہ پالے، کوڑ زبانوں بولی
 دھن خاوند جس کو نہ کیتی، بدایتھی گولی
 خوبی خاوندی کی دساں، شالا جگ جگ جھوے
 حورائ پدیاں اُس پر ڈگن جیویں پتنگے دیوے!
 جھلیاں بھلیاں دُہ پر کھلیاں نگ رگڑن وچہ ملیاں
 نوشتہ پُرت نگاہ نہ کرنا، کچھ پرواہ نہ ولیاں
 میں نکاری او گنہاری، کی مُتہ لے کے جاواں
 طلب دیدار ہزارہ کھلو تے رکت گن درشن پاواں
 لیکن اُس نہ توڑاں میں بھی پاس اُنہاں ول جاندی
 بڑھی دے ہتھ سُوترہ اُٹی یوسف مل کراندی
 اُس فرسوت پکے دی اُٹی میں ہتھ تند نہ کچھی
 کچھی میری خواہش سائیاں طلب اوہدی سی پچھی
 کتنی واری توبہ بھتی میں ہاں بے اعتبار
 پھر تیرے دُر توبہ کیتی بخشیں بخشہارا
 مُتہ کالا شرمندہ عاصی کی تیرے دُر آداں
 مجرم تھیں چا محرم کرنا، تیرا فضل سچاواں

حکایت بطریق تمثیل

ہک دن کرن شکار شکاری باری اندر آیا
 آدرخت گھنے دی چھاویں اُس تے ڈیرہ لایا
 نالے باز ہوا یوں اُڈدا آ بیٹھا اُس رکھ تے!
 طمعہ لوڑے، ماس نہ چھوڑے، آیا ظالم بھکھ تے
 ہنچہ شکاری باز اُتے سی وچہ بیٹھی اک لگھتی
 دشمن دیکھ کہے اُج میں بھی چوگ اُج دی چگتی
 بیٹھوں شست شکاری جوڑے تیر لگھتی نوں لاوا
 اُنوں باز تکے جے اُڈے پکڑ شتابی کھاواں
 لگھتی جدوں اُنہاں ول ڈٹھا کہ دی فکر گھنیرا
 کہندی رہا کیونکہ رکھیں پن نہیں ہن میرا
 تیر لگن وچہ دیر نہ کوئی، کچھ تدبیر نہ چل دی
 آہی گھڑی ازل دی ایہو وچہ تقدیر ازل دی
 جاں رت رکھن اُتے آیا کی سبب ینایا
 لگھتی دل شکاری تکرار شست دھیان مہڑایا
 پچھوں ناگ چلائے اس نوں دند آلود زہر دے
 تیر چھٹا اوہ لگا بازے دونوں دشمن مردے

گلگھی بیٹھی رہی اُتھائیں، چنگی بھلی تروئی
مارن والے موئے محمد قدرت رب دی ہوئی

دروصفِ جمال

رنگ گلابی، انگ حسابی، چہرہ وانگ متابی
جستے عقیس خوشبوئی حُتے، اکھیں مست شرابی
اُچی لئی، نازک، گوری، نرم چنبے دی ڈالی
ناز انداز تے آن کرشمہ صفت خداوند والی

اُچّا مٹھا بہت کشادہ، جیویں کرزب زاناں
دو بھروٹے پن عیدین دے، یا خمدارہ کماناں
شکے کھنڈ توں مٹھی تالے تنگ موہیں دی موری
گل کرنے ناں خوب آوازہ جھٹکے نیشل کٹوری
مقوڑا ہستے تے دل کھستے، اُستے وچہ متاں دے
بدرہ گوری ہستے چوری، جیوں کہ شرم زناں دے

مٹھا بھکھدا وانگ انگاراں اُوپر بندی کالی
جیویں آتش پر، ہرمل دانہ، بد نظراں نوں ٹالی
سچّا صاف لہو وچہ چمڑے، خوب آہا چمکندا
جیوں کر شیشے جلی اندر، چمک شراب مرنیدا

لہ بدرہ خاتون رشتہ نوی کا ایک نسوانی کردار

اُن ادا سُن دیاں لہراں، شان گمان وڈیرا
 ساری صفت بیان کرن دا، قدر نہیں کچھ میرا
 تین تیناں توں بچ بچ مل دے دوروں دین دہائی
 تین تیناں دے دوست نالے تیناں تین قصائی
 تین رنگیلے آپ وسیلے، جیلے کرن بتیرے
 آپ وکین دلیل کچھانن، آپ ہی چور لیڑے
 کالی رات بھروں اندر، چن کٹھے چمکارے
 سیف لوک شہزادہ ملیا بھل گئے غم سارے
 دُرد منداں دی سنگت رُل کے کون رہے توشمالی
 دُرد میرے دا پیا پچھاواں رہیوں نہ دُردوں خالی

وحدت کا دریا

دُنیا ڈاڈھی، دُوقی دشمن، لُوکی لوک فسادِی
 تیجھی دا چا کاں بناون، ہتھوں کچھ زیادِی
 سچوں کوڑ نکھیرن ناہیں، تہمت لان شتابِی
 پاک پلید پریت نہ لوڑن جوڑن چاء خسرابی
 سید باقر علی پیارا، دُور گیا دل چاہندا
 جے اس کموں دہلا، ہوندا طرف سخن دی جاندا

سید باقر شاہ صاحب مرحوم، بیرپور شہر کے ایک تواریک گاؤں کوڑھا کے رہنے والے تھے ان

مطلب دی لکھ گلی محمد ناں کر پیچ تیکھاں
 کہ نہ یار اُداس طبیعت رہندا قصۂ لہاں
 وحدت دے دریا دے اندر چمکی مار ہٹاواں
 مت ایتھوں سر باہر کڈھیں، سٹی دھک کچھا ہاں
 ایہہ اسرار نہ پھولیں ایتھے، مت کوئی مار گواں
 شاہ شمس تے ہکے سخنوں آہی کھن لہاں
 وحدت دے دریا وچہ پینا کم نہیں ہر ہر دا
 لکھ جہاز ڈبے تہہ اندر، تختہ باہر نہ نر دا
 کاہنوں باطن اندر وڈیوں، ظاہر دی چھڈ بازی
 رمز حقانی وسدا چلتیں پردہ پا مجازی
 ہر بیتے وچہ رمز فقر دی ہے تہہ سمجھ اندر دی
 گل سنا محمد بخشا عاشق تے دلبر دی

بقیہ حاشیہ صفحہ نمبر ۶۹

کا شمار ریاست کشمیر کے ممتاز شخصیتوں میں ہوتا تھا بابا انصوح وہ شخصی وجاہت اور غیر معمولی
 شہ زوری کے لیے مشہور تھے۔ آزاد کشمیر کے پہلے جنرل کرنی سید احمد علی شاہ انہی سید باقر شاہ
 کے عاناوادے سے تعلق رکھتے تھے۔

دُنیا کی زنگارنگی

ہلناں دے گل سوہنے کُرتے، ہر بھوچھن، بگتے!
 دھڑی سندھو رنگے وچہ شیشے چمک پُری نوں لگے
 ہلناں دے سر سبز دوپٹے، سوسن رنگی، انگی
 گھیرے دار سُتھن چُن لائی، سُرمائی کہ رنگی
 ہلناں سُرخ پوشاک تمامی، پیراں تھیں لگ چوٹی
 باغ اندر جویں گاہ ہرے وچہ، ساون ہج جھوٹی
 ہلناں چھاپے دار پوشاکاں جوڑے نال بناتی
 پیس اٹھاؤن، چال دکھاؤن، کڈھ کڈھ چلن چھاتی
 ہلناں دے ہر ساوی چادر، گل وچہ کُرتے کالے
 سُتھن چٹکی، سُر تے مٹکی ٹرن کبوتر چالے
 نین کٹاراں، بھواں کماناں، تنگ خنجر بے دستے
 نال سنیاں دے کھوہے گنیاں ہنس کھیڈن رستے
 کٹڈل دار دوڑ لقاں لٹکن بھیمیاں نال قلیلاں
 چلن بن کے، جھانجر چھنکے، لٹکے ہار جھیلاں
 کچلے پاؤں تے مٹکاؤں، لان داغ تداں دے
 اوہلے بہ بہ گھاؤں سوہلے ڈھولے گیت دلاں دے

صفت اُہدی دی گل محمد کس منہ نال اُلاواں
منہ نکاوے گل وڈیری کیکر اکھ سنداواں

دُر و صف جمال شاہ پیری

اُچّا قدر، سفید اُبتلا، سُرو آزاد بہشتی
یا اُوہ نعل مُراد خداوند رحمت کنوں سرشتی
کئیں بُندیاں، داگاں گندیاں کُنج کمواری کاکی
خُوراں دی رنجوراں ہودن، ویکھ لطافت پاکی
صبحیاں بھجیاں مشکیں رجیاں، سیلڑیاں کرڈیاں
پھانیاں عاشق بھٹن کارن، وٹ گلے وچہ سٹیاں
داگاں، مشکوں لاگاں لگیاں جھولن سرمد کا یا
پایا شاخ گلابے تائیں سرپیراں تنک سیا یا
لکھ محبوباں دا بیت اللہ دو مخراب اُچیرے
کرن نماز نیازاں عاشق، سجد دین پو خیرے
ہوندے عرق جہاز ولاں دے لگدا کون کنارے
پُراس وہن محمد بخشا جو ڈبے رب تارے
شیریں شکر نرم آوازہ، رسے بول رنگیلے!
تلخ جواب مٹھے منہ وچوں سن کپیندے جیلے

مٹھا ہاسہ، ہاسہ ہاسہ، دند نہ کر دی ننگے!
صاف لیں تے تیلی گوری کہ دن مش کلنگے

طوطے قمری تالوں سوہتی، کوئل وانگن بولے
چھنکے گل کٹوری جیسی، موقی بھر بھر تولے
ٹورٹک دی، وانگ کبک دی گردا لک مروڑے
پب اٹھا مے رب بچا مے، کچھی تند تر وڑے

جے سورج ول دیکھے ساہنوال، گچج بدلی وچہ وڑا

تارا دیکھ ہو چمکارا، ہو بے چارہ بھڑوا

ٹھٹھم کہ دی دھرتی دھردی، نازک پیر گلابوں
مہندی رنگے، جیویں پٹ پٹھے، آون شہر خوشابوں

نویں جوانی، مدھ مستانی، آلی بھولی سادی

روپ الہی دی اک پتلی دم دم ہووے زیادہ

کون ہووے تاں خیروں اندر، یار آشنا کہا مے

دور ہم پیاں دکھیا مے، چنیا مکتوں بھلا مے

راک بیڑی تے موہاں مانے دیکھدیاں اک رہڑا

اس رہڑے نوں پھڑپھڑا پس ناہیں داجس داسی پٹیا!

کاہدا سنگ مجت کیہی، کی یاری آشنا!

مویاں گتیاں تدھ یاد نہ کیئا خوشی عمر لکھائی

شاخ ہری تختیں پھل نکالے، پھلے وپچوں دانہ
 ہک رنگوں تنے رنگ بنائے آپ حکیم سیانا
 پتھر نوں دے نور جنابوں سورج کہ چمکارا
 پانی دے ہک قطرے وپچوں عرش مجید بناندا
 ساوریاں تختیں گورے کہ دا، گورے وپچوں کالا
 بسپ سمندر وپچوں، موتی کوہوں، قافوں لالہ
 کرداں بنی کفاراں وپچوں سریر تاج ٹکا کے
 ملاں تختیں شیطان بنائے طہق گلے وچر پلکے
 دنیا داروں دے گھر دیندا بیٹے ولی الہی!
 ولیاں دے گھر پیدا کہ دامیرے دانگ گناہی
 سوہتی صورت مسر الہی عالم نہ سمجھن سارے
 خاصاں باہجہ محمد بخشا کون کرے نثارے
 نکوٹ پانی پئی مدھانی، رڑکیں سنج سویرے
 پانی رڑک مدھانی اینویں کہہ کی حاصل تیرے
 ہک ہک کہ کے لیندا جاندا جس دیاں ایہہ چیزاں
 رل بیٹھن دی گھر می عنیمت، لوگ فراق عزیزاں
 جتنے ساری دنیا اندر پیت درختاں اتے
 اتنے سوہتی صورت والے خاک اندر رل سستے

یار ملے گا گوشہ جاں میں

ماں میری دی دھی کہا دیں، بھینوں نال ہسپلی
 اوکھے دیلے کم نہ آئیں ساڈا وی رب سیلی
 عامان بے اخلاصاں اندر خاصاں دی گُل کرنی
 مٹھی کھیر پکا محمدؐ کتیاں اگے دھرنی
 او سے دا احسان مرڈت، او سے دی وڈیاں
 جس نے قیدِ اولیٰ و پتوں ہمت کر چھڑکاں
 او سے توں میں گھول گھائی، دھن اوہ دیر پیارا
 او ہو یا بل، او ہو ماہی، او ہو بھائی چارا
 دُوروں آیا، یار ملے گا، جال ہو بہیں اُکلا
 رمزِ حقیقی کہے محمدؐ، پا مجازی پلا
 غفلتِ غم دی مرض ونجی لوں لوں رچی شادی
 جس دم کر سی یاد محمدؐ حضرت شہِ بغدادی
 واہ وا شاہنشاہ جیلانی منظر ذاتِ ربّانی
 ہر چھتر محبوبی والا، ولیاں دا سلطانی
 غوثاں، قطباں تے ابدالانِ قدم جہاندا چاہے
 تنہا برساں دے موٹے جواٹے ایسے کرم کماٹے

شالا یاد کرے میں بندے میراں صاحب والی
اُوڑے بھتیں رب ساون لائے، بہت ہو خوشحالی

آپ اجاڑے شہر دلوں کے

بادشاہاں نوں تختوں سٹے، کرن غریب نماں
تاج غریباں دے سر رکھن واہ محبوب سیانے
آپے لٹن آپے مارن آپے ذبح کہہ بندے!
آپ نوازن محرم کے سر پر تاج دھر بندے
آپے پاڑن آپے سیون، آپنے لا - بجاون
آپے اجاڑن شہر دلاں دے، آپے فیروساون
آپ وکھاون دُکھیے تائیں، آپ کرن غمخواری
آپ حبیب طیب دلاں دے، وار دین آزادی
ٹہنڈاں بھر بھر پانی ڈھلن، وانگن دکھیاں نیناں
مڑجاون جوں ٹور بھراواں، گھر وں جاون بھیناں
زہر پیالا عشقے والا، پیتا کس بچایا!
نک وچہ آئے ساس محمد، آس سجن دی تایا
عشق قصائی، پھری دکائی، کوہندا دے دے لتاں
جوہیں گٹھاں علم او سے دے، کت کت پاسے وتاں

عاقبت تھیں، بے عقل سدایا بھل گئیاں سب کتیاں
 ننگ ناموس سنبھال محمد دین سیانے کتیاں
 تھختی دل دی اُتے لکھی، صورت نقش سبحن دی
 دھوتے دودھ نہ ہوند ہرگز ڈونگے اکھر من دے

سدانہ یارِ بہاراں

پاسے پاسے چلی جوانی، پاس نہ سدیا یاراں
 ساتھی کون محمد بستھا درد و غڈے غمخواراں
 مان نہ کریو روپ گھنے دا وارث کون حسن دا
 سدانہ رہن شاخاں ہریاں سدانہ پھل چین دا
 سدانہ رسد بناریں وکسی سدانہ رونق شہراں
 سدانہ موج جوانی والی، سدانہ ندیاں نہراں
 سدانہ تابش سورج والی، جیویں کر وقت دوپہراں
 بے دفائی رسم محمد، سدا ایہو وچہ دہراں
 سدانہ لاٹ چراغاں والی، سدانہ سوز تپنگاں
 سدا اڈاراں، نال قطاراں، رہن کدن کلنگاں
 سدا نہیں ہتھ مہندی کرتے سدانہ چھنکن ونگاں
 سدانہ چھوپے پا محمد، دل مل بہناں سنگاں

سدا نہیں مرغائیاں بہناں، سدا نہیں سر پانی
 سدا نہ سیٹاں سیس گنداؤں سدا نہ سُرخ لالی
 لکھ ہزار بہار حُسن دی خاکو وچہ سمانی
 لا، پریت محمدؐ جس تھیں جگ وچہ رہے کہانی
 مگہ شکاری کرے تیاری، بار چرندیاں ہرناں
 جو چڑھیا اُس ڈھیناں اولک، جو جمیا اُس مرناں
 سدا نہ باغیں بلبس بوئے، سدا نہ باغ بہاراں
 سدا نہ حُسن جوانی قائم، سدا نہ صحبت یاراں
 لوٹی لوٹی بھر لے کٹیئے جے توں بھانڈا بھرناں
 شام پئی بن شام محمدؐ گھر جاندی نے ڈرناں

ابیات کی اکائیاں

سُکے لکڑے آدھریا شوق اندر وچہ آ رہ
 پہلے دُربے عشق محمدؐ رکھ دا شرم مُقرّہ
 کھوٹی کھڑیں، تروٹی کھاسیں سوٹے پسیناں
 سوناں تراماں کرسن جس دن پاکھیالی لگالے
 گھت زنجیر کرن گے قیدی، شاہ عدالت والے
 ڈاہڑے کول محمدؐ بخشا کون کرے آپڑے

چہرے تہہ چمکاؤ حسن دی تالیش و دھ انکاراں
 سُندر بدن پھلاں دا دستہ ، دانہ سُرخ اناراں
 گل ناری کھ تک کے سُورج آن چھپاوے رُسمیں
 یاری لاوے ، پگ وٹاوے ، دوست بنے کھا قسما
 سوہنی بھنسنی ، سوہنی صورت ، سوہناں قدر رنگیلا
 سوہناں خط اُتے جھنڈ سوہنی خوش آوازہ رسیلا
 مونیہوں ہنس ہنس گلاں کر دی ، اندر گرہ یہ تازی
 باہروں نابرتال سٹیاں دے ، دلوں لگائے یاری
 پیر طیب اسیں سب روگی غفلت مرض لکائے
 او سے دے ہتھ دیتے باہاں دیکھ بعض دُکھ جائے
 راجھا تخت ہزارے والا ، مائی باپ کدّ کا!
 بھائیوں دا سردار پیارا چودھریاں دا بھکا

بانغ بہاراں

بانغ بہاراں تے گلزاراں بن یاراں کس کاری
 یارِ بے دُکھ جان ہزاراں ، شکریہ پڑھاں لکھ واری
 لمبتی رات دھوٹے والی ، پل جھل سکھیاں بھانے
 جو کوئی قید عشق دے اندر قدر او ہو کچھ جانے

اُچھی جائی نیوئوں لگایا، بنی مصیبت بھاری
 یاراں باہجھ محمد بخشا کون کرے دل داری
 غم بیہتے غمخوار نہ کوئی گن گن دُساں کینوں
 جس دے پچھتے کرم گنوا یا، مکھ نہ دتے ملیتوں
 بے کج باب مرے دکھ کر دے ہے کی خبر کسے نوں
 سوئیو جاتے قدر محمد تن میں لگ دی جس نوں
 ڈھٹے باہجھ پریت لگائی، ہو گیا جس ہونا
 ہنس کھین یاد نہ مینوں، پیا عمر دا رونا
 دلبر اپنا مکھ نہ دکھائے، زخم کو اب کیا دھونا
 دھونی رم لو سا جن کے در جو ہوتا سو ہونا
 نیلو فرنے سورج کی چاہنت سے کیا شے پائی
 اڑ اڑ مری چکور محمد چاند بڑا ہر جائی
 بے قدروں کی یاری سے کب کس نے کچھ پھل کھایا
 لیکر پر انگور چڑھایا، ہر خوشہ زخمایا
 اک تو عشق کا چہر کا ظالم، دوجی کڑی جدائی
 سخت گراں ہے یار کی فرقت، بستی دور بسائی
 سدا نہ روپ گلاب رُخوں پر سدا نہ باغ بہاراں
 سدا نہ بھولے پھیرے ڈالیں، سدا نہ صورت ہزاراں

چار دنوں کا حُسن جوانی، مان گمان ہزاراں
 دیدہ کو آنکھیں تر سیں کچھ پمدواہ نہ یاداں
 رُٹھایا رُٹھایا رُٹھایا میرا، کون وسیلہ ہووے
 لا صبورِ محبت والا، دانع غماں دادھووے
 چٹا کاغذ داغی ہو یا، پھری سیاہی غم دی
 دکھاں کیتا زورِ محمد لیئیں خیر اس دُم دی
 اینہاں مٹو نہاں تے مٹی پئے سی خاک نمائی واسہ
 میں مڑ چُکا، تیرے بھانے ابے محمد ہاسہ

سفینہٴ غزل

حدوں بہت جُدائی گزری، یار نہ ٹکھ دکھایا
 رہا میرا یارِ مرن دا وقت نیئیں کیوں آیا
 اُگے اُس دے مرن شہادت جے دے اک واری
 نیئیں تے کلیاں وچہ مراں گا، چاء ایہو دل چاہی
 راہِ تکلیندیاں اکھیتی پکیاں، کت پیام سُبندے
 توں فارغ نئے میں افسوسیں، ہر دن رین لنگھایا
 ناں میں لائقِ وصل ترے دے نیئیں فراق جھلیندا
 نہ اس راہوں مڑاں کچھا ہاں، نہ تہدہ پاس بلبایا

دُکھ قُضیئے میرے سُن کے ہر اک دَا دِل سُر دا
 تَدھ نہ لگا سِک محمدؐ، میں تَن عِشَق جَلایا
 عِشَق مَحَبَّت تیرے اندر میں مَشہُور جہاں
 راتاں جاگیاں تے بہر ساطراں دانگ چِراغ نُو راتی
 کالی رات، بھروں اندر نہ کوئی مُسکھ سُنیہا
 ناں قاصد نہ کاغذ رقعہ نہ کوئی گلِ ربّانی
 جاندی چلی بہار خوشی دی، بھرم ہے گا بھوراں
 سدا تہ رہی زنگِ گلّابی، سدا نہ حالِ دیوانی

فردیاتِ عزّل

ہر کوئی عیشِ عمر دی کہہ دا، آپو اپنی جانی
 دُکھ دُکھیارا، دُکھاں جو ہوگا، دائم بجاہِ جدائی
 عاشقِ کامل مرد اللہ دے، خاصے لوگ حضورِ
 ظاہر آکھ سُناندے بھائی اوہ گلِ پکی پوری
 دِل مومن دَاشیشہ بنیا، اک دوٹے دے کارن
 پیرِ بے سَن عِشَق دی دھریئے خوب زنگار اتان

حکایت دیوان حافظ

جیوں کہ خواجہ حافظ صاحب لکھیا وچہ دیوانے
 اک مجلس میں روندی دھٹی پھڑپھڑ دہانے
 میں پچھیا کیوں روویں بی بی یار تیرا دل ملیا
 درد فراق رہیا پھر کیکہ جد سخن گل ملیا
 بیل بولی، حافظ صاحب کی گل پھلتی مینوں
 اس روون دی حال حقیقت سب کچھ معلوم تینوں
 محبوباں دے جلوے آگے آساں غلامی چائی
 روون پٹن کار ہمیشہ، اُس ساتوں فرمائی
 جنہاں دے دل عشق سمایا، روناں کم انہاں
 دچھڑے روندے روندے روندے ٹر دے راہاں

رنگ کسی کی ذات نہیں

وصل فراق نہیں چیت آنن کامل عشق سنگارے
 محبوباں دارا رضی نامہ لوڑن سدا بچارے
 سب سکیندیاں، عمر گزاری موٹے یار ملایا
 تنکدا تنکدا رجدا ناپیں صورت دا بھرایا

محبوباں دی صورت اُتے اُدسے دا چمکارا
 عاشق دے دل عشق محمد اوہو سر نیارا
 جو باطن اُس نام محبت ظاہر حُسن کہاوے
 حُسن محبت حرم توڑوں کیوں محرم بترماوے
 محرم نال ملے جد محرم، انگ ننگ لگاوے
 حُسن عشق اک ذات محمد توڑے کوئی سداوے
 کوئی کہے نا جلس اتہاں نوں اکسے ماں پیو باٹے
 راکو ذات اتہاں دی توڑوں، اگوں رنگ وٹاٹے
 اک کالے اک سبز کبوتر، اک چٹے بن آٹے
 چٹے کالے بن محمد ناں بن بہن پراٹے
 حُسن محبت سب ذاتاں تھیں، اچھی ذات نیاری
 ناں ایہہ آبی، تاں ایہہ بادی، ناں خاکی ناں ناری
 حُسن محبت ذات الہی کیا چب، کیا چمپاری
 عشق بے شرم محمد بخشا کچھ نہ لاتدا یاری
 چن چکوراں دی کی یاری تک ہو تک دل خوش
 شمع پتنگاں دی کی نسبت اوہ کیڑے اوہ آتش
 بیلک نا لے گلے آشنائی، خاروں مول نہ ڈردی
 جنس کجنس محمد کتھے عاشق تے دلبر دی!

یاری عمر سنواری میری، آپ پریت نہ ہاری
 جس نیلتے سنگ تیلی آہی، اوہو نماز گزاری
 لے لیا جو لیناں آہا لکھیا وچہ نصیبیاں
 بے پرواہ ہاں تال محمد زور نہ آساں تعریباں
 لوں لوں اندر توں ہی توں ہی، دل بھی تیرا خانہ
 جس دم دا توں ملیا سیلی کیتا لکھ شکرا نہ
 بس میرا کجھ وس نہ چلدا کی تسا ڈا کھوناں
 لستے دا کی زور محمد نس جاناں یا روناں
 رب تکبر بھاوے ناہیں، چور کرے مغدوراں
 جادوگر آسمان چروکا لاہ چیکا کئی اوہراں
 ڈیرے تیرے دے چوہیرے کی کم چوکیں داراں
 آہ مری دے یلن آلفے رکھن چاتن لاٹاں
 رکھ دلیری، کہیں نہ جھورا، مت قوت گھٹ جائے
 مرداں دے سر بن قہینے، اوڑک پوہنچس جائے
 جھورا فکر گھٹاندا، قوت تالے نور عقل دا
 تہدہ پر کم آجے کئی بھارے، ہار نہ جائیں چل دا
 باز ہوا تے اڈن والا جدوں پٹی وچہ اڑ دا!
 تنے کوہاں دی تار دی کردا، آن منہی دے چڑھ دا

مرداں دا کر جگر ادایا، ہسٹ مول نہ جایش
 عشقوں لکھ بلائیں پیارے، ہرگز خوف نہ کھائیں
 ہائے پائے باز قصا قدر دے ادبلی کوچ اُٹھاویں
 اپن چیت محمد بنشا پکڑ کھڑی وچکاروں!
 شان انسان جوان بھلے دا، ملکاں اگے
 کھول نہیں ایہ گل محمد، مُت کوئی بھگڑا لگے
 سچے عشق اُونہاں دے اندر پادتیاں تاشیراں
 معشوقاں دے پتھر دل نوں چور کرن سنگ تیراں
 سرنامے دانام او سے دا جو دیندا، انعاماں
 روز بہ روز پہنچائے روزی کیا خاصاں کیا عاماں
 چمٹی چادر داغ لگیسی شہرت تے بدنامیں
 گھر گھر اندر قصہ پوسی، ملکیں، شہر، گرائیں
 پیو داوے دانام گیلیسی دشمن خوشیاں کر سن
 ساک شریک مرلین تاڑی غم فوں مول نہ ڈرسن

مٹی سے رس کون اٹھائے

وا، مجھتے تہاں پتر پائے، اتالے ستے دانے
 چوٹے رس زمین پر ڈھکی کٹ گن گھٹے لانے
 کالی بھورا اشتنائی کر دے بلیں پھٹاں دے تائیں
 ایک ڈٹھا، پھر دو بے ترتیبے لیندے پھین ہوائیں
 یاری پر سح پننگاں والی، شمع بلی اچھکے
 فیرنہ کدھرے جاوے جو گے، لاٹ اندر سڑھکے
 آسے آسے عمر گزاری، مجھتے خار ہزاراں
 مالی باغ نہ دیکھن دیندا، آٹیاں جیروں بہاراں
 روڑا تھرقلور سرے تے سردی بیج لایا
 گرے گوریا کھیت محمد جس دن ساون آیا

نبیوں کا سرتاج

احمد مرسل ختم نبیاں دو جگ دی جس شاہی
 صلی اللہ علیہ وسلم ہوگ جیبٹ الہی
 مکی، مدنی، قرشی، حبلی، باعث خلق تماہاں!
 آل اولاد سمیت انہاں تے ہوں درود سلاماں

نبیاں داسر تاج ہوئے گا آخر وچہ زمانے !
 نام محمد عربی جمسی عبداللہ دے خانے
 جاں دُنیا تے پیدا ہوسی جھجسی کفر کفاراں
 کسری دے گھر کسر پوے گی کنبن کوہ دیواراں
 عالم تے روشنائی ہوسی نور ہدایت کوہوں
 جمل جہاں ہوئے گا تازہ عدل رعایت کوہوں
 غفلت، جہل ہتیرے جاسن، شمس شریعت چڑھسی
 کھلسن راہ طریقت والے، ہر کوئی اندر وڑسی
 دُوس سی شہر حقیقت والا جاسی ظلم مجازی
 معرفت بازار محمد رونق لاسی تنازی !
 اُوہ محبوب الہی خاصہ سُر افسر لولاکی !
 قدم مبارک اُس دے چمن توری، ناری، خاکی
 سائے اوس دے پیٹھ ہوون گے دھڑا بزرگ سارے
 سایہ نال شریک نہ ہوسی توری بدن پیالے
 لکھ یوسف اس وال نہ جیہا ہوگ جوان اُجیہا !
 دِن دِن رُوپ زیادہ چڑھسی کدے نہ نقیبی بیہا
 سُوہ قرشتے عاشق ہو سن صورت ویکھ پیاری !
 سب بھتس بے پرواہ ہو دے گا نال کبے دی یاری

سُورج ساٹوں مُول تہ کسی، سیس نوا کے چل سی
 بدلی وچہ رہے گا چھپیا، ہرگز جہاں نہ مجلسی
 اللہ اُس نوں کول بلاسی، عرشوں چاہڑ اگیرے
 یاراں ہار کلام کرے گا، تم میرے، ہم تیرے
 مُکھے داغ غلامی والا، چودہ دا چن لاسی
 آٹسی دو لکڑے لے کے خدمت گار کہا سی
 کرسی عرش تہ لوح قلم سی، تاں سُورج، چن تارے
 تاں بھی تُو محمد والا دیتا سی چمکارے
 اول آخر تک جنہاں دا شان نہ عقیندا یہاں
 صلی اللہ علیہ وسلم دھن حبیب اجیہا
 باغ بہار ہو سی کل عالم، کوس سی رحمت باراں
 شجہ پیدائش اُس نعمت دی کر سن شکر ہزاراں
 جو کوئی تابعداری چاسی، سو مقبول ہووے گا
 جو مُنکہ اس پاک جنابوں سو مقبول ہووے گا
 اللہ پاس بلاٹے اپنے عرش بری پر ڈیرا
 مثل مہمان یا ہم باتیں "تو میرا، میں تیرا"
 چاند حضور کا چاکر، رخ پر خدمت کا پروانہ
 اپنا بدن دو لکڑے کر کے پیش کیا نذرانہ

کہی دُعا، نہ لوحِ قلم نے سورج، چاند، تارے
 جب بھی نورِ ذاتِ محمد چمک چمک جھلکا رہے
 اول آخر تک رخشندہ، حکمِ جس کی شاہی
 صلی اللہ علیہ وسلم دھن محبوبِ الہی
 بانغ میں جھوم بہاریں آئیں، برسی رحمتِ باراں
 اُس کی شبِ پیدائش، نعمتِ شکر ہو لاکھ ہزاراں
 بندے کی توقیر، بزرگی، اُس کی تابعداری
 جو منکر اس پاک جناب کا، اس کا مقدر خواراں

حبِ اس کا مدھ ماتا

دو ہیں جہانیں نامی کہی چارے یار پیار نے
 پنج جیسے اک جندوں ہو سن رحمتِ نال سنوارے
 اک صدیق، اک عادل ہو سی اک سچی لکھ داتا
 چوتھا شاہِ مردان ہو سی نال عشقِ مدھ ماتا
 غالب شیر اللہ دا ہو سی بھائی پاک نبی دا
 گنتر وچہ نہ آوے ہرگز رتبہ شاہِ علی دا!
 نام اُدھاسن زور گھٹے گا، دیوان تے عفرتیاں
 نعرہ سن کہ گریں فصیلیں پوسی بجانج پلپتیاں

چوٹ اوہدی، کوئی کوٹ نہ جھلسی دشمن ملن منجھا
 نئے رسم لکھتے بہمن ثانی، جھل نہ سکے پیچھا
 زور اوہدا کوئی ہو نہ جھلسی فتحیا ہر میدانوں
 دین اسلام کرے پتکا کدھسی کفر جہانوں
 زمیاں تے آسماناں اُتے نوبت اس دی کھر سی
 سوراں ملک نقیب ہوں گے جس پاساٹھ ٹر سی
 حیدر صفدر شیر بہادر، شاہ دلیر سپاہی
 تے سورج تختیں روشن ہو سی کہ سی دُور سپاہی

جو کرنا سو بھرتا

مارن لکے شیر دُنبے نوں، گدگ کرے آپرالا
 بھے چڑی دار اکھا بن کے بائسنگ ناگ ڈنگالا
 کی ہو یا بھے چہرہ ساڈا ہو گیا مرداواں
 جس کی نیت مرداواں دالی، سو یو مرد سپاواں
 اینہاں گلاں بھتیں کیہ لہجدا عیب کسے دے کرناں
 اپنا آپ سنبھال محمد جو کرناں سو کرناں
 لستے اُتے زور لگاؤن کم نہ زور آور دا
 مویاں ہو یاں نوں پھر کی ماریں بے انصافا مردا

طعنے لوگ دیوے گا سارا کچرک اندر وڑسیں
 بے وفا کہے گی خلقت کس کس دامنہ پھڑسیں؟
 دُکھ سدا سکھ گاہ بگاہاں، دُکھاں تُوں سکھ وارے
 دُکھ قبول محمد بخشا، راضی رہیں پیارے

حُسنِ جمال تیرا کس کا ری، عاشق سدا مَرسی
 جاں دیدے نابینے ہوئے، پھر سُرمر کی کرسی
 دُنبہ جاں یگیں اڑاں کھا ہدا، آجڑیاں کیہ کرناں
 کالنگے نہیں گھراں دی پُٹی، کس اُتے پھت دھڑا

جاں کھیتی دا لکھ نہ رہیا ناں سُکا نہ ہریا
 کس کم دھپ پکا دن والی، کس کم بادل و رہیا
 کون سُسنے تے کیہڑا پکھتے جے تے کدے کدرا
 صبروں باہجھ علاج نہ کوئی صبرے بے چارا

تینوں رب بھلیائی دتی مندے روتہ ہٹاویں
 سخت بخنیں کسے دے ہوون، طائع نیک وٹاویں

چانن تیرا رات اندھیاروں کردا خوب اُجالے
 فتحا مند تیرے حق میں ہونڈ طائع دولت والے

لطف سخاوت کم ہمیشہ سرداراں دی توبی
 کہ کھاں لطف میری مہن بڑی لانبھ کڈھ ایہہ ڈوبی

یہ تقریبِ شادی

ناں ایہہ پریاں عاکوں خاکی آدم پاک نہ ناروں
 مڈھوں اکو جنس محمد فرق پئے وچکاروں
 اگ جتہاں وچہ پئی نہ یادہ تاری اُنہاں کہایا
 خاک جتہاں وچہ واقرا آئی، خاکی نام دھرایا
 ہر ہر سامی چنبے ڈالی چھٹیاں بھولن آئی
 کلی چنبے دی پھل روہلی ہر ہر چھٹی بنائی
 سُر مہندی تے تیل وٹنا عطر پھیل لیا نیاتی
 پھل گلاب پروتے مہر اگندہ روہلی لیا نیاتی
 اٹھ دے بنیا جاگ سویلے بخت سرائے چیرا
 والیں تیل پھیل ملائیں آکھیں سُر مہر ویرا

نام تیرا سُر نامہ

نام وراں دیا ناناں اُتے نام تیرا سُر ناماں
 کُنہ تیری وچہ راہ نہ پایا، کیا خاصاں کیا عاماں
 علم تیرا ہے پڑھتوں اگے کسے نہ پڑھیا سارا
 ہے دریا اجماں تیرے دابے مدانت شمارا

تو مقصوداں دے در کھولیں، دیویں آپ مُراداں
 اُچے، تہّھے، اُچے کیّے شاد کریں شاداں
 لہذا چڑھدا، دکھن، پریت ہود نہاں اُچا ناں
 زور تیرے دے اُگے تہّا، ہراک ہے ترانا
 ہودانش وراکھیں والا، ونج تیرے دا بہتا
 اُتھاں ڈورا ہو یا شتابی، حُسن دھوس تہّا بہتا
 جو کتے تیرے در اُتے اونہاں داتاں پا کاں
 تینوں جس پچھاتا ناہیں، سراس دے نے خا کاں
 مسٹ نہ ملینوں عاجز ہو یوس، تہّھ بن کون غریباں
 رحمت کنوں وانج نہ مو لے چاد توار نصیبیاں
 مینہ و سا عنایت والا کالکھ ساری دھو دے
 کالی رات قبری میری جھبہ دے روشن ہو دے
 آوے نیک دہاڑا میرا چھڈن۔ سخت بہانے
 جس دم نظر کم دی ہو دے، آون بھلے زمانے
 میر کریں نا امید نہ ہو دیں پاسیں آجو جہانوں
 مٹھے کم ہوون رحمانی، بہتر کار شتابوں

رُوح کو جسم کا جامہ

مظلوماں دا ہتھ نہ پکڑے جے کر عدل شاہا
روزِ حشر دے شاہ پو پھیلیں کر سیں کی بہانہ
جھولی پا انگار محمد کوئی بچا نہ سکے
عشتاں مشکاں تے دریاواں کون چھپائے ڈکے

اول نامِ ربّے دا لکھاں، نالے دا سرنامہ
ننگا رُوح بندے دا کجیوس بخش جسے واجامہ
ہر دانش تھیں بحرِ ادِ توّس نالے دین ایمانوں
روزی دیندا حل کریندا، مشکل سخت کمانوں
آسماناں دی رونق کر دا، روشن تارے لاکے
دھرتی آدم نال سہاڑے، آدم نوں حب پا کے

دانا بنیا زور آوارے، نالے بخشہا را

ہر دمِ مکر و روعاں نوں دیندا عقل نوں چکارا

نالے روون نالے گاؤں، ساجن گھراٹھ چلے

گھڑی سویرے کیوں نہ آئے، تاپیں پڑے اکلے

پھلاں کارن جھول کھلاری اکوں پٹیا نگرے

ایا گھروں سہاگ کھڑایا بھاگ تہتی دے ہارے

جو چاہے سو کر دآپے کوئی نہ حاکم اس دا
 جان دیئے تاں زندہ بندہ کڈھ لیے تاں کس دا
 پتھر نال ٹھکور نہ شبیشہ کی کر بیس کھٹی
 لے لے اگ نہ آدھکانے، وارو گردی ہٹی

ایویں کیوں مَول نہ جانو نہت دا پھیر آسمانی!
 چڑھدے تارے تے مڑ لہندے دائم سرگردانی
 کھید متا شے کارن ناہیں ویلے تنبو تانے!
 اک دھاگہ بے کار نہ اس دا، کون حکمت پرمانے

کس نوں خیر ہوئے گا بھلکے کی اسان سنگ کارا
 کون اکتیں مکتیں اوہلے ہو سی کس دامت پیارا
 کس گھر دین سیا پے ہو سن کس گھر منگل سوہے
 کس سر تاج ٹکے کس منہ نوں کرن مٹی دے اوہلے
 کس گھر داتخت ولایت کھس سی، طسی خستہ حالی
 کس دی قیدوں ہوگ خلاصی، دنج کرہ سی خوشامالی

کون رنڈی کون تتی ہو سی منہ سر سبھی پاسی
 کس داکنت سہاگ ملے گا دھڑی سندھو رنگا سی

کس کس اندر لوگ وچھوڑا، کون ملے گا مڑ کے
 کیہڑے کیہڑے یار محمد بھلکے بہن جھوٹ کے

اول صفت شمارتے دی، شکوہ الحمد لکھا یثے
 کرم اوہدے دی حد نہ کائی رحمت اُنت نہ پایثے
 دُور کرے سب زحمت جس دم مہرتے آوے سائیں
 لکھ مناں دی دھوپلینی پاک کرے کل جائیں
 سکے وہن کریندا جاری کھیت نہاؤن نہراں
 گرم ہزار چھاوے رونق اُجڑے پچھڑے شہراں
 روگی بدن درست کریندا، دے اُتھیاں روٹنیاں
 گئے گوائے پُت پیارے وقت ملا دے مائیاں
 وہ مارے جائے باغاں باراں تال سنوارے
 سبک دے رُوح محمد بخشا میلے یار پیارے
 جاں میلے دا ویلا ہووے ملن لگے دو جانی
 ساعت صبر نہیں کر سکدے جیویں تسا تک پانی
 دھیاں جے سودولت رجاں، سو بھن نہ گھر پیکی
 ساہویریاں دل رخصت کریے جو مراوے دے کے
 چٹکی، تارڑی، تال ترانہ، مجرا ٹھاٹھ شہانہ
 لکھاں وچہ حسن دا چائن پھریا نیک زمانہ
 سُن مرنی دی لکڑی گولوں دودھ وچھوڑا رکھ دا
 سمجھتاں دا ایہہ حال محمد کہو کی حال منگھ دا

آئین جہاں بانی

بھیدیاں تے بگھیڑ اکٹھے پھر دے وچہ اُجاڑاں
 کوئی کسے نوں چھیڑ نہ سکے، عدل چکایاں واڑاں
 میلی نظرے دیکھ نہ سکے، باز کبوتر تائیں
 پتھر تے رُل پاتی پندے شیر بر تے گامیں
 جیسی جس کم دے لائق کوئی قس قس کم تے لایا
 دانشمنداں، لائق داداں پایا عالی پایا
 پتو دادے دے کسب ہنر عقیں ہر کوئی کرے کمایاں
 دھار و مارو، کرن مزدوری چور کیندے لائیلاں
 مہلاں اندر خوشیاں خوشیاں دیندا جگ دُعائیں
 نکل اللہ اساڈے سر تے رہے قیامت تائیں
 ظلم ستم دا پٹ گنوا یا جس نے تخم زمینوں
 عالم اُتے دیوا بلیا صدق اسلاموں دیتوں
 ننگہ درس لو ائے شہریں راہاں وچہ سبیلوں
 اس منداں دی آس پوہا وے چکھے شاہ دلیلاں
 مٹھپ کتاب غماں دی دتی شادی دفتر پھولے
 جیوں کے تیوں اقبال حکومت یمن نہ دتے روئے

پلنگھاں بہت ہولار چڑھیاں ترے زمین تے جھڑیاں
کڑیاں پھر نہ مڑیاں پکے ساہوریاں چھک کھڑیاں

شکایات زمانہ بطریق عاشقانہ

دُم دم فکر نماں درپہ مریئے کر خفگی دل تنگوں
کیکہ ہوگ بچا اسدا، ظالم شیر پلنگوں
جس پاسے آشتائی کریئے پکا لایرانہ
اڈک پوے وچھوڑا اس تھیں کر کے کوئی بہانہ
اپنا آپ نہ نال بنا ہو، کی سنگ گرگ بگنانہ
سبجہ جگ فانی ہوگ محمد کت دل گیا زمانہ
ماتم سوگ، غمی جگ سارا دیکھو کون سکھایا
جے کوئی سکھ سکھالا دسا سو بھی ہے دکھ والا
اک گھڑی دے سکھ دا بدلا، کتنے روز کشالا
رُت بسنت محمد بخشا دیکھو چمن اُجالا
خمرے، کوئی کو کو کر دے، کیسی کوگ مناندے
کتنے سکھ محمد بخشا بھرے جہان دکھاں دے
سوگی بھورو جاون تاراں، گاون سوز ہزاراں
نوش سوئی جس چٹ نہ لایا وچہ اینہاں گلزاراں

کیتا فکر فراق سخن دے، پتاں دا مکھ پیلا
 ننگا تر بنڑ ہو کھلوتا، ہجر کنوں رنگ نیلا
 ننگی شاخ، کنگال، بچاری، لٹی جویں سپاہی
 کھر کھر کر دے پتِ محمدؐ، چلے وطن چھڈ راہی
 وقت بہاروں، ادھ نم ناک، وقت خزاں ایہہ رولدا
 کدوں ہو لے گا، دُنیا اُتے سکھ میرے مقبولا
 ہر دم کو پچ نقارہ سرتے کھر دا پیا مسنیدا
 ساختی ٹردے جائدے سدے کیوں کر سکھ وسنیدا

اپنے اپنے ماتھے کی چھب

اکپو اپنے بول آوازے، کوئی نہ کسے جیسا
 ہکناں دائیں مراں موتی، ہکناں دھیللا پیسہ
 جیسا جیسا دان کسے نوں دتا، بخشہا ہے
 سوئیو ورتن ہوندا بھائی، دیتا کون اُدھا ہے
 جو جو چیز ہستی دِ چہرہ موسیٰ، سوکھ دھتی بنجائے
 ہک بنجائے موتی دِ بچن ہک منکے کچکارے
 مسخن کسے دے ہیرے موتی، کوئی جواہر لعلان
 ہک دیوے ہک شمع محمدؐ ہک مانند مثالان!

سوہنا متھا دیکھ کسے دا مندا نہ بھن کرنا
 کہہ کی دیساں تده کنکالا، جو جڑیا سو دھرنا
 اگے سخی بتیرے ہوئے شاعر چنگ چنگیرے
 نیکے دڈے محمد بخشا میں تھیں سب اچیرے
 شاعر بہت پنجاب زمین دے ہوئے دانش والے
 کافی باراں ماہ جنہاں دے دوہڑے بیت اُجالے
 اول شیخ فرید شکر گنج عارف اہل ولایت
 ہک ہک سُخن زبان اوہدی وار ہیر راہ ہدایت
 پھر سلطان باہو ہک ہو یا خاصہ مرد حقانی
 دوہڑے پاک زبان اوہدی دے روشن دویں جہانی
 بھلے شاہ دی کافی سُن کے تڑکڑے دا کفر اندر دا
 وحدت دے دریا دے اندر اوہ بھی دتیا تر دا
 سیدک خاص سُخن دا ہو یا دوتی چندر زادہ
 بازی جیت سُخن دی اُس بھی کہے گیت زیادہ
 وارث شاہ سُخن دا وارث تندے کون اُونہاں نوں
 حرف اوہدے تے اُسکے دھرتی نہیں قدر اسالوں
 جیہڑی اس چہڑی آکھی، بے کوئی سکھ ساری
 ہک ہک سُخن اندر خوشبوئیں وانگ پھلاں دی کھاری

شاہ مراد چنے دے کھٹے سُخن مُراداں والے
محبوِ باں دے جھنڈ لہاوتن واہ مُستاں دے چالے

مصرعے اندر جڑیا ہو سی جیویں تھیوا وچہ چھاپے!
جے کوئی ڈونگی نظروں ویچھے ییتوں بیت سہاپے

شاعر نام دھراون لائق قدر نہیں کج میرا

ادہ کھتیاں دے سائیں میرا کھل بنے پر پھیرا

گڈی دھنّا پھکّا چُنکّا پن پن ٹوپا دھارّی

یار بھراواں دی کہ خاطرئیں بھی کھچڑی چاٹری

جو دتا سو دتا مینوں ہکسے دیون والے

بھانویں رکھا بھانویں تھندا بھانویں چوب نوالے

جگ جگ جیون دیون والا جس ایہہ گرم کماٹے!

اندر میرے باغ سُخن دے دُصن مائی جس بلے

کھد شور زمین نکاری، آہی والگ خرایاں

آگ تے بہہ کھڈ پال نہ سُکدی لائق کدن گلا باں

ہلیا مالی، بنیا والی، رحمت پالی لائیوس

کھد وچہ محمد بخشا، یاغ بہار بنائیوس

سُخنے چند درخاتمہ کتاب

مقوڑی بات کتاباں اندر بُہتی آپ بتائی
کیکہ آپ بناوے عاجز سَجَو ذاتِ خدائی

کمرزاں نال پروتا سارا، چاہیں سمجھن ہارے
ہمت اُگے مشکل آساں ہمت مُرد نہ ہارے

اسے ہکے مصرعے اندر غرضِ قصّے دی ساری
جوڈ صوڈھے سوپائے بھائی مفت نہیں پر یاری

تافیاں دے نکر اندر سی دل چننا وچہ بھڑ دا
کم لٹاتے پتہ نہ کوئی موت تقارہ گھر دا

ناول پھیں کم سادہ کیئا، پھڈیاں بہت رُسواں
چیت اُداس، جمبیت مقوڑی نال کول ہنجواں

شالا وانگ گلاں دے اس دِپر سدا ہے خوشبوئی
سچیاں مُرداں دی سنگ برکتِ عیب نہ لگوس کوئی

جاں بانوں پھل چُن چُن سَنگھو، کلغی ہار بناؤ
جس لایا ایہہ باغ اُوہنوں بھی یادِ دِلوں فرماؤ

ہور کسے کچھ عنِ ہوئے گا، بدِعلیٰ ہتھ میرے
ہے مسکین نوازِ خدا یا، کرم نیاے تیرے

جگتوں باہر پاپ کمائے، لا فقر دے جاے!
 نوں سچا یں جھوٹا ربا، کیا لیکھا، کیا ناے
 میں عیناں وچہ عمر گنوائی کر کر کاغذ کالے
 پھر اُمید نہ تروڑی ربا دیکھ کرم دے چالے
 مُرتد دا احسان مرے تے سارے محنتا جاں
 اوہ رکھوالا سدا محمد اُوسے نوں سبھ لاجاں

Handwritten text in Urdu script, likely a religious or scholarly treatise. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect. The handwriting is somewhat faded and difficult to decipher.

Handwritten text in Urdu script, possibly a title or a section heading. The text is centered and appears to be a single line.

ہماری چند اہم مطبوعات

کشف الحجب	کلیات ساغر (کارڈ کور)
قانون شریعت	کلام باہو
تذکرہ غوثیہ	کلام میاں محمد بخش
قصص الانبیاء (مجلد)	کلام پلے شاہ
قصص الانبیاء (کارڈ کور)	کلام بابا فرید
تذکرۃ الاولیاء (مجلد)	کلام وارث شاہ
جنتی زیور	تعبیر الرویاء (کلاں)
سیرت المصطفیٰ	احکام شریعت
آئینہ عملیات	سیر الصحابیات معہ اسوہ صحابیات
دیوان غالب (مجلد)	سیرت عائشہ
خزینہ عملیات	سیرت رسول عربی
کلیات ساغر (مجلد)	تحفہ خواتین

اسلامی کتب خانہ

فضل الہی مارکیٹ ○ اردو بازار ○ لاہور

Maktabah.org

This book has been digitized by www.maktabah.org.

Maktabah.org does not hold the copyrights of this book. All the copyrights are held by the copyright holders, as mentioned in the book.

Digitized by Maktabah.org, 2011

Files hosted at Internet Archive [www.archive.org]

We accept donations solely for the purpose of digitizing valuable and rare Islamic books and making them easily accessible through the Internet. If you like this cause and can afford to donate a little money, you can do so through Paypal. Send the money to ghaffari@maktabah.org, or go to the website and click the Donate link at the top.

www.maktabah.org